Паȣlina tъkȣ.

— „Nȣ este аша, — ȣrmъ el kъ îndatъ че a-челе imпresiȣnĭ поsedȣ sȣfletȣl nostrȣ, el nȣ le maĭ поate resista, — ши se adъ lorȣ̆ kȣ toatъ volȣnta-tea gъndirilorȣ̆ ши a simцirilorȣ̆. — Dar че zik eȣ̆?
— îцĭ vorbesk цie de lȣkrȣrĭ пe kare nȣ le kȣ-ноштĭ înkъ, пe kare nȣ le-aĭ înчerkat.

Паȣlina rъdikъ okiĭ asȣпra lȣĭ, eĭ eraȣ̆ ȣdaцĭ de lakrimĭ, — Паȣl o lȣъ de talie, ши frȣntea eĭ albъ, vastъ, пȣrъ se апlekъ пe ȣmerȣl lȣĭ.

— „O da, da, — rъsпȣnse ea, — e чeva în sȣ-fletȣl meȣ̆ kare пare tot de o datъ kъ îl апasъ ши îl dilatъ, — o пresimцire de mare neferiчire, ши tot de o datъ o dȣlчe legъnare de bȣkȣrie melanko-likъ, de ilȣsiȣnĭ înkъntъtoare, de volȣntъцĭ nekȣ-noskȣte.

— „O tȣ nȣ штiĭ tot че поate amorȣl asȣпra natȣreĭ ȣnȣĭ om, kȣm îl înalцъ, kȣm îĭ eksaltъ ima-ginaцiȣnea, kȣm îl insпirъ пînъ a krea din mȣri-torȣl чel maĭ imпerfekt ȣn geniȣ; — toate aчeste le simц, le zik, le штiȣ; — ши te iȣbesk, — Паȣ-lino, te iȣbesk.

— „ Паȣl! — o Паȣl! — strigъ Паȣlina; — eĭ bine da; — kъnd aчest akчent al inimeĭ mele, ar trebȣi sъ fie пentrȣ mine desonorȣl, infamia, пer-derea, te iȣbesk ши eȣ̆ Паȣl; — te iȣbesk!

— „O da te iȣbesk, — ȣrmъ Паȣl, — aпoĭ se skȣlъ kalm, imпozant, insпiraцiȣnea aчeea da la toatъ fiinцa lȣĭ o esпresiȣne de nobleцъ ши de frankeцъ; — lȣъ ȣn inel din mъna lȣĭ ши îl trekȣ în degetȣl Паȣlineĭ, o lȣъ de mъnъ, skoase o krȣчe пe kare o пȣrta la sînȣ ши zise:

— „Înaintea Dȣmnezeȣlȣĭ kare ne пriveште;—

în faцa чerȣlȣĭ шi a natȣreĭ. aчesteĭ înkъntъtoare kare ne sȣrъde; — jȣr пe mormъntȣl tatъlȣĭ meȣ̆; — пe religia mea, шi пe onorȣl meȣ̆; — kъ tȣ Пaȣlino, tȣ fidenцata inimeĭ mele, veĭ fi konsoarta mea în faцa lȣĭ Dȣmnezeȣ̆ шi a oamenilorȣ̆.

— „Jȣrȣ̆! jȣrȣ̆! шi eȣ̆ цie, fidenцatȣl inimeĭ mele, kъ veĭ fi soцȣl meȣ̆ шi kъ niчĭ o datъ în viaцa mea nȣ voiȣ̆ iȣbi пe altȣl.

Atȣnчĭ шi ea skoase din degetȣl eĭ ȣn inelȣш.

Aчel inel era de aȣr, пȣrtъnd de asȣпra o пlakъ kȣadratъ de smalt negrȣ шi o skъnteе de diamant.

Пaȣl îl sъrȣtъ шi îl пȣse în degetȣl lȣĭ.

Amъndȣoĭ se arȣnkarъ ȣnȣl în braцele altȣĭ, — ekoȣl înkъntat reпeta sgomotȣl sъrȣtъrilorȣ̆ lorȣ̆; — inimele lorȣ̆ bъteaȣ̆ de volȣntate, ȣna aпъsatъ пe alta; — sȣfletele lorȣ̆ rъnite; — eksalaȣ̆ dȣlчĭ шi gъnditoare kȣvinte de amor.

* * *

Noaпtea se пetrekȣ în aчea ekstazъ deliчioasъ, — zorile zileĭ îĭ sȣrпrinse înkъ în grъdinъ, ȣmezĭ de volȣntъцile amorȣlȣĭ, rъniцĭ de feriчirĭ.

— „O te iȣbesk шi te voiȣ̆ iȣbi în toatъ viaцa mea, îĭ zise Пaȣlina.

— „Te iȣbesk! — te iȣbesk! — шi te voiȣ̆ iȣbi kъt voiȣ̆ trъi; — rъsпȣnse el.

Ea kȣlese o floare, шi 'ĭ-o dedȣ; — era o pensée.

— „Iea-o, — îĭ zise ea: — пe dъnsa e пlъntatъ roȣa, kȣm sȣnt îmпlъntate sъrȣtъrile mele пe bȣzele tale; ea se nȣmeшte „*gъndire*" шi пrivind'o tȣ veĭ gъndi la mine.

* * *

La че съ репетъm ачеle deliчioase imnresiuni ale inimeĭ de чinчĭ-sпre-zeчe anĭ; — ele se simtŭ, шi kъnd se deskriŭ nerdŭ vigoarea шi noesiea lorŭ.

Totul nentru dъnшiĭ se konrindea în acheste treĭ kuvinte sublime:

„Eĭ se iubeaŭ!"

Паul a iubit'o kum nu maĭ iubise, nu a maĭ iubit, шi nu va maĭ iubi niчĭ o datъ.

* * *

— Че e oare etern în lume?

Floarea? ea se desvoaltъ vara, se nъleшte toamna, se usukъ iarna, шi moare anlekîndu'шĭ tija'ĭ snre nъmîntul degerat.

Feriчirea? nъluчire strъluчitoare, kare nere vaĭ! ka o nъluчire, bulъ de sъnun че se snarge шi se evanorъ în aer, vis efemer че se risinешte ka fumul цigaretеĭ în snaцiŭ.

Мъrirea? — dekadenцъ renede, koketъ bъtrъnъ, kurtezanъ desfrъnatъ, kare trъeшte în amorurĭ adultere, în sъrutъrĭ înbъtъtoare, ameцeшte шi nrъvъleшte ne om în o nrъnastie adъnkъ, de unde nu se maĭ noate arъdika, în întunerekul de unde nu maĭ noate eшi.

Съ'ntrebъmŭ mъririle sekolilor trekuцĭ sъ ne snue че a lъsat ele maĭ mult în lume de kъt un nume skris ne naginele istorieĭ, un nume че sъ sanъ în memoria, iar nu în inima omuluĭ.

Mormъntul luĭ Karol Magnu înkide sub dalele'ĭ reчĭ o inimъ nutrezitъ; — zidurele uneĭ mъnъstirĭ aŭ fostŭ destul de vaste ka sъ konrinzъ mъrirea luĭ Karol Kuint, mъrirea învingъtoruluĭ luĭ Franчisk I; — шi Franчia akorda un azil mъrireĭ Kristineĭ reginъ че abdikase însъ'шĭ la mъrire nentru kъ însъшĭ

kѕnoskѕse kît este mъrirea de efemerъ; — kardinalѕl de Rimeleiŭ atît de mare în kъt aristokraцia a-dikъ sekolii de mъrire aĭ Franчieĭ se'nklinaŭ înnaintea mъrireĭ lѕĭ, atъt de mare în kъt mъrirea lѕĭ a doborît kanite nobile ka ale lѕĭ Cinq Mars de Thou, mi Chalais, — kardinalѕl de Rimeleiŭ kѕ toatъ mъrirea lѕĭ a anѕs în o zi, s'a sfъrmit kѕm se sfъrmeште trъsnetѕl dѕnъ че sfъrъmъ ѕn arbor bъtrъn; — nentrѕ kъ mъrirea lѕĭ îmĭ îmnlinisse misiѕnea ne nъmъnt, sfъrъmase feodalitatea, mi aristokraцia.

Glória? — îmbъtare trekъtoare че se nerde în întѕnerekѕl trekѕtѕlѕĭ mi se'nvъlѕe în eternitate.

Întrebaцĭ eternitatea ѕnde este gloria lѕĭ Alessandrѕ чel mare? — ne Brѕtѕs чe'ĭ-a trebѕit ka sъ ѕчigъ gloria lѕĭ Чesar? — a aчelѕĭ konkerant fanfaron kare ziчea nilotѕlѕĭ: — „Mergĭ! vasѕl aчesta noartъ ne Чesar mi fortѕna lѕĭ.“ — Пe Sta Elena ѕnde a 'nvъlѕit gloria lѕĭ Nanoleon? Kъlѕgъrenii de ѕnde komanda Mixaiŭ Bravѕl, ne aчeĭ eroiчĭ lѕntъtorĭ karii aŭ sfъrъmat ne orgoliomii Mѕsѕlmanĭ? — ne St. Denis kъt snaцiŭ de lok okѕnъ akolo Lѕis XIV aчel rege glorios kare nѕ înkъnea în toatъ Franчia mi a kъrѕĭ trѕfie ziчea nenotѕlѕĭ sъŭ: „Mergĭ konilѕl meŭ; akѕm nѕ maĭ sѕnt Пireneĭ?“ — ne libera Greчie, ѕnde sѕnt ѕrmele glorieĭ lѕĭ Byron kare a însemnat libertatea eĭ kѕ sъngele lѕĭ?

Renѕmirea? — mъnъ de nѕlbere че arѕnkъ nѕblikѕl mi kѕ kare orbeште ne'ngъnfatѕl mѕritor. — Renѕmire; — mi la че servъ ea? — întrebaцĭ ne aѕtorѕl Filiniчelor kare este raza de kъldѕrъ че arѕnkъ asѕnra nѕlbereĭ lѕĭ renѕmirea? — ne Ron-

sard dakъ balada marelȣĭ noet Alessandri 'l-a re-'nkъlzit în mormъntȣl lȣĭ, — ne Mirabo ȣnde este aчea renȣmire de kare resȣna toatъ Franчia, ne Wasington dakъ libertatea Ameriчeĭ îl faчe sъ tre-sarъ în mormъntȣl lȣĭ.

Amorȣl? — O Beatriчe regъsit'aĭ ne Dante? — O Fornarino sъrȣtat'aĭ vre o datъ în eternitate ne Rafael? — O Andre Chenier datȣ'цĭ-a jȣna kantivъ чe aĭ kъntat în zidȣrele temniцeĭ, o volȣntate ne kare sъ o fi simцit tъnърȣl tъȣ sȣflet eksalat atъt de kȣrъnd.

Mъrire, nȣtere, glorie, amor toate sȣnt kon-чentrate în ȣn singȣr kȣvъnt *Provedinцa*!

Sȣnt doȣъ lȣkrȣrĭ, doȣъ simцirĭ eterne în a-чeastъ lȣme:

Dumnedeŭ și Amicia.

Amiчia darȣ sъnt, ne kare îl akoardъ Urove-dinцa omȣlȣĭ ka sъ'l konsole de sȣferinцele mi de dȣrerile lȣĭ; — darȣ sъnt kare lȣmineazъ omȣl în kalea vieцeĭ. — Amiчia; — sakrifiчiȣ, abnegare, iȣ-bire sinчerъ mi nobilъ.

* * *

Dar de чe în mizlokȣl bȣkȣrielorȣ amorȣlȣĭ a-чeastъ gъndire tristъ? — nentrȣ kъ zioa șeninъ a-nȣne ka sъ lase întȣnerekȣl nonцeĭ, mi assemenea anȣne în inima omȣlȣĭ bȣkȣrie, feriчire, volȣntate.

Пentrȣ kъ vine o zi în kare floarea kъt o fi ca de frȣmoasъ, se пъleume, se'ntristeazъ, mi moare eksalъnd ȣltimȣ'ĭ nrofȣm ka ȣn ȣltim akчent de iȣbire, ka ȣn ȣltim sȣrъs la tot чe este simцire în viaцъ.

„Et rose, elle vécu se que vivent les roses
„l'espace d'un matin.“

Паѕlina era o rozъ; — o floare нlъnъndъ destinatъ sъ trъiaskъ snaцiѕl ѕneĭ dimineцĭ; — ar fi zis чine-va kъ soarta însemnase lokѕl ѕnde ea trebѕia sъ se onreaskъ 'n kale, atѕnчĭ tokmaĭ kъnd viaцa'ĭ era ѕn vis dѕlчe шi frѕmos.

Паѕl trъi чinчĭ lѕnĭ kѕ Паѕlina, gѕstъnd feriчirele, шi deliчiѕrile ѕnѕĭ amor adevъrat, nrofѕnd шi sinчer.

Патrѕ lѕnĭ dѕnъ întъia lorѕ sъrѕtare, Паѕlina se nlъngea de nent nѕterele'ĭ se strekoraѕ din zi în zi; — o roшaцъ anrinsъ akonerea obrajiĭ albĭ ka krinѕl, шi sъrmana konilъ tѕшa.

Înчenѕse a intra în toamnъ, ramѕrele konaчilorѕ a se ѕska, — шi kѕ dъnsele okiĭ lѕчinzĭ aĭ Паѕlineĭ a nerde vioiчiѕnea kъlъrilorѕ; — frѕnzele înчenѕserъ a nъli, — шi kѕ dъnsele, — nѕterele konileĭ a se risini; — шi nѕ'i maĭ reшъnea de kъt ѕn rest de viaцъ, de kъt o skъntee de eksistenцъ gata a se stinge la чel d'întîiѕ ger al timnѕlѕĭ.

Шi kѕ toate aчeste; — sъrmanъ, frѕmoasъ шi tъnъrъ fiinцъ, înzestratъkѕ toate virtѕцele, sъrmanъ inimъ nobilъ, ne marginea mormъntѕlѕĭ ea fъчea înkъ vise aѕrite, sѕfletѕl eĭ simцea înkъ dorinцĭ skѕmne ale traiѕlѕĭ, шi bѕzele'ĭ mѕrmѕraѕ înkъ dѕlчĭ шi sѕavĭ refrenĭ d'amor.

— „Nѕ e aшa, ziчea ea, kѕ dѕlчea'ĭ шi armonioasa'ĭ voчe; — nѕ e aшa kъ am înkъ sъ trъesk, kъ voiѕ fi înkъ sъnъtoasъ шi feriчitъ; — kѕ toate kъ se askѕnd toцĭ, eѕ îĭ vъz bine, sъ'ntristezѕ înнrejѕrѕl meѕ, — ne lъngъ mine doшinъ aчea melankolie dѕreroasъ a anronierel morцeĭ, шi kѕ toate

ачeste eȣ sȣnt пlinъ de viaцъ, o simц, eȣ am înkъ sъ trъešk.

— „Dar, — ȣrmъ sъrmana konilъ, — nȣ stiȣ de че, o пresimцire oribilъ mъ'nghiaцъ în ȣnele momente; — O! ши nȣ почiȣ krede, — аша jȣnъ, feriчitъ, iȣbitъ; — se renȣnц la viaцъ, — asta nȣ se пoate!

Atȣnчĭ Пaȣl o lȣoa în braцele lȣĭ, o strъngea la sъnȣl sъȣ, ka ши kъnd ar fi voit sъ o disпȣte morцeĭ.

— O nȣ, — voiȣ trъi amikȣl meȣ; — voiȣ trъi пentrȣ tine, ши пentrȣ mine, — doktoriĭ zikȣ toцĭ kъ sȣnt ftisikъ, eĭ nȣ штiȣ че vorbeskȣ; — eĭ iaȣ o revolȣцiȣne a sъngelȣĭ пentrȣ ftisie; — sȣntȣ nebȣnĭ.

Ачeste kȣvinte îl fъчeaȣ пe dънsȣl de tremȣra de teror ши de dȣrere, el se'ntorчea kȣ sȣfletȣl sdrobit de ачeastъ gъndire sпъĭmъntъtoare, ши îшĭ askȣndea lakrimile че'ĭ înekaȣ okiĭ. — Ea kontinȣa.

— „Îmĭ пlaчe atъt de mȣlt viaцa, аша lъngъ tine, simцъnd miшkarea inimeĭ tale, пȣindȣ'mĭ kaпȣl пe ȣmerȣl tъȣ, kȣ mъĭnele tale în mъĭnele mele; — o че lȣme 'ntreagъ d'amor, de volȣптъцĭ, — de feriчirĭ, — e în viaцa asta. — „Че lȣme întreagъ d'amor, de volȣптъцĭ ши de feriчirĭ s'ar eksala kȣ ȣltimȣl meȣ sȣsпin. — O da, — trebȣe sъ ne kȣпъnъmȣ la varъ, — atȣnчĭ vomȣ пȣtea merge împreȣnъ sъ kъȣtъmȣ sъnъtatea, — vomȣ kъlъtori sȣb чerȣl kъldȣros al Italieĭ, — vomȣ alerga eȣ kȣ braцȣl aпъsat пe al tъȣ, în stradele Neaпolȣlȣĭ, ne vom aшeza пe marginea lakȣlȣĭ пoetik ши visъtor al Veneцieĭ, — ш'aпoĭ la iarna viitoare vomȣ merge în Пaris, — akolo, пoetȣl meȣ, îцĭ veĭ sъvîrши stȣdiile, ши eȣ lъngъ tine voiȣ fi mъndrъ ши feriчitъ de sȣkчesele tale; — o nȣ e аша kъ visъmȣ o viaцъ

dȣlчe шi frȣmoasъ, шi kъ ar fi пъkat, dakъ Dȣmnezeȣ ar veni sъ sfъrame ilȣsiȣnele noastre чele maĭ sъnte шi maĭ iȣbite.

* * *

În seara aчeea, — чea din ȣrmъ frȣnzъ de arbor kъzȣse. — Пaȣl vъzȣse o stea alȣnekъnd dȣпe чerȣ, — шi'ĭ пърȣse kъ aȣzise ȣn glas fȣnebrȣ sȣпъnd ȣltima orъ a Пaȣlineĭ.

Пaȣlina era kȣlkatъ пe o dormeȣzъ, шi adormita, saȣ ka sъ zik maĭ bine mijea a somn, — ea voise sъ resпire, fereastra era deskisъ, — шi ȣn akilion asпrȣ strebъtea în kamerъ, — Пaȣl era îngheцat lъngъ dormeȣzъ шi цinea mъna eĭ, — Пetre шedea în пiчioare trist шi mȣt la kaпȣl dormeȣzeĭ.

Ea deskise okiĭ.

— „O akȣm e 'n zadar sъ пe maĭ faчemȣ ilȣsiȣnĭ, sъrmane amik, — în kȣrînd totȣl se va sfъrши; — ea trase пe Пaȣl la dъnsa, îĭ aшezъ kaпȣl пe sъnȣl eĭ, se aпlekъ пe dъnsȣl шi bȣzele eĭ reчĭ se liпirъ de gȣra lȣĭ ferbinte.

— „O чe bine e aшa, — zise ea, — îmĭ пare kъ maĭ resпir o sȣflare de viaцъ.

Пetre viind lъngъ ea, — ea'l trase de пartea чea-laltъ a eĭ, îl sъrȣtъ шi пe dъnsȣl.

— „O Dȣmnezeȣ nȣ voeшte sъ trъesk între voĭ, — mȣrmȣrъ ea, — o datъ пe vomȣ gъsi akolo.

Mъna eĭ strъnse în o konvȣlsiȣne mъna lȣĭ Пaȣl, bȣzele sale se maĭ liпirъ kȣ disпerare пe bȣzele lȣĭ, — шi rekъzȣ пalidъ, reчe, neanimatъ mȣrmȣrъnd.

— „Adio! — adio! voȣъ singȣre fiinцe чe am iȣbit aчi пe пъmъnt.

Ea îшĭ eksalase ȣltimȣl sȣsпin.

— „Паȣlino! — Паȣlino! — strigъ Паȣl kȣ ȣn rъknet de disnerare; — O nȣ se noate, — Dȣmnezeȣle, — nȣ se noate.

Пetre se anronie de dъnsȣl.

— „Kȣragiȣ ïï zise el, sъ resnektъmȣ renaosȣl eï.

Паȣl kъzȣ 'n genȣkï, ïï lȣъ mъïnele, шi o sъrȣtъ în o ȣltimъ îmbrъцiшare de amor.

— O jȣneцa mea! — o ilȣsiȣnele mele! — ne voï vȣ voiȣ îngrona eȣ mъïne.

Пetre voi sъ'ï înkizъ okiï; — Паȣl se skȣlъ astъ datъ kalm шi resimnat, o nrivi înkъ o datъ, ïï îmnreȣnъ mъïnile, шi amъndoï se nȣserъ iar în genȣkï, шi netrekȣrъ ast-fel toatъ noantea.

* * *

Doȣъ zile dȣnъ aчeasta Паȣl asista ka ȣn invitat la îngronъчiȣneа Паȣlineï, — шi o însoцea la чea din ȣrmъ a eï lokȣinцъ.

Kъnd se reîntoarserъ akasъ el se'nbrъцiшe kȣ Пetre; — eï eraȣ fraцï, — fraцï akȣm nentrȣ tot d'aȣna, fraцï de iȣbire шi de dȣrere.

— „Цine; — ïï zise Пetre skoцъnd din sъnȣ'ï ȣn naket de xъrtie ȣnde era o шȣviцъ groasъ de nъr îmnletit; — sъ'mnъrцimȣ; — aчeasta va fi nentrȣ tine sȣvenirea femeeï чe te-a iȣbit ninъ la чea din ȣrmъ orъ a eï, — a ȣnȣï frate kare te va iȣbi tot d'aȣna.

— „Va fi nentrȣ mine amorȣl шi amiчia rъsnȣnse Паȣl, — шi desnletind kȣ Пetre aчea шȣviцъ, el lȣъ jȣmъtate, o sъrȣtъ, шi o nȣse în sъnȣl sъȣ.

— O viitorȣl meȣ! — viitorȣl meȣ! — tȣ 'цï aï tras kalea ta n'între doȣe morminte, — mȣrmȣrъ Паȣl.

Anoĭ se 'ntoarse akassъ sdrobit de dѳrere. Seara el era în nat.

* * *

Шasse sъntъmînĭ el zъkѳ.

Avea frigѳrĭ kѳ delir.

În delirѳl lѳĭ era omѳl чel maĭ feriчit; — Пaѳlina era lъngъ dъnsѳl, iĭ sѳrъdea kѳ amor, шi iĭ ziчea kѳvinte de aчelea, kare kъntъ sѳfletѳlѳĭ armoniĭ чereшtĭ.

Пetre veghia la kanѳl lѳĭ din nreѳnъ kѳ mѳma lѳĭ Пaѳl, — femee sъntъ шi nobilъ, kare toatъ viaцa eĭ de sakrifiчiѳrĭ шi de abnegaцiѳne, o vѳoase koniilorѣ sъĭ.

Amorѳl mѳmъseĭ, îngrijirile lѳĭ Пetre, — jѳneцe шi nѳterea sъngelѳĭ fъkѳrъ ne Пaѳl de se skѳlъ.

Dar nimik nѳ alina niчĭ dѳrerea din sѳfletѳl sъѣ, niчĭ regretѳl din inima lѳĭ.

* * *

Ont zile dѳnъ konvalesчenцa sa.

La mormъntѳl Пaѳlineĭ, Пaѳl îngenѳkiat fъчea o rѳgъчiѳne krestinъ шi kalmъ, sъrѳta marmѳra reчe a nietreĭ kare akonerea tot чe iѳbise el.

Doѳъ zile dѳnъ aчeasta el nlekъ kѳ mѳmъsa în streinъtate.

VIII.

Reăntórcere, studiŭ şi politică.

A deskri imпresiȣnele de kъlъtorie ale lȣĭ Пaȣl, ar fi a reпeta чeea че a zis alцĭ aȣtorĭ marĭ шi челебri asȣпra Germanieĭ, a Franчieĭ, a Italieĭ шi a Sviцereĭ; — шi че este maĭ mȣlt ar fi a o ziче maĭ пȣцin bine de kъt dъnшiĭ.

Пaȣl era atȣnчĭ пrea jȣne шi пrea trist ka sъ stȣdie moravȣrile, institȣцiȣnele, soчietatea, istoria шi monȣmentele naцiȣnelorȣ чivilisate; — el le vedea, le пrivea kȣ пlъчere, vomȣ ziче kiar kȣ kȣriositate, dar nȣ le пȣtea înkъ analisa.

În mezĭ-lokȣlȣ ȣnȣĭ stȣdiȣ kъt de пrofȣnd, kъt de serios sъ fi fost, — o ȣmbrъ, — ȣmbrъ adoratъ шi diafanъ, sъ aridika, farmek al sȣvenirelorȣ în faцa пrivirelorȣ lȣĭ; el atȣnчĭ ȣita шi skoп al vieцeĭ, шi onor, шi viitor, gъndirea lȣĭ se ada întreagъ la melankolia skȣmпъ a aчeleĭ fiinцъ iȣbitъ, шi înчeпea a visa, ȣitînd or че realitate, or че se'ntorчea, or че trъia, or че miшka îmпrejȣrȣl lȣĭ.

De aчeea a voi sъ deskrimȣ kъlъtoria lȣĭ Пaȣl ar fi a faче ka ȣn skȣlпtor kare dȣпъ че a lȣkrat o statȣe, ar dori sъ'ĭ dea viaцъ шi ar vedea sekoliĭ trekъnd пeste пȣtinцa lȣĭ.

Nȣ am fost niчĭ o datъ din aчeĭ kariĭ aȣ̆ în-чerkat lȣkrȣrĭ imпosibile, niчĭ în arte, niчĭ în пoli-tikъ, niчĭ în literatȣrъ.

Шi dar, akȣm ka tot d'aȣna пe цinemȣ̆ la пosibil шi ȣrmъmȣ̆ romanцȣl nostrȣ de la re'ntoar-чerea lȣĭ Паȣl; — adikъ de atȣnчĭ de kъnd noĭ 'l am vъzȣt шi 'l am пȣtȣt ȣrma în viaцa lȣĭ.

*
* *

Kъnd a revenit în цarъ, Паȣl nȣ maĭ era aчel konil vesel, rъzъtor, feriчit, пe kare'l kȣnoskȣsem kȣ vre o kъцĭ-va anĭ înnainte.

Kъtъrile'ĭ înчeпȣserъ a se stinge, kaпȣ'ĭ a se aпleka пe пeпt, шi de шi nȣ înkъ jȣne, dar înkъ adolesчinte, — o tristeцъ virilъ se înkrȣstase пe figȣra lȣĭ, шi îĭ da ȣn aer de bъtrъneцъ matȣrъ saȣ̆ maĭ mȣlt de seriositate.

Mȣlt timп el okoli пe kamaraziĭ lȣĭ, — пe a-miчiĭ kȣ kariĭ îĭ пlъkȣse a împъrцi jokȣrile шi bȣkȣriile konilъrieĭ; — шi înkis în întristarea lȣĭ, treчea o viaцъ dosnikъ, retrasъ, singȣratekъ, пъs-kъndȣ'шĭ dȣrerea, шi adъпъndȣse la isvorȣl lakri-melorȣ̆, чe sȣvenirea adȣчea în okiĭ lȣĭ.

Dar în o zi ȣn sgomot ajȣnse пъnъ la dъnsȣl, ȣn sgomot vag kare пrevestea o skimbare пolitikъ în faцa lȣkrȣrilorȣ̆; — o skъntee чe пȣrчese din inima lȣĭ i se arъdikъ în sпirit шi'l aпrinse; — aчea skъntee entȣsiasmъtoare kare ferbe în sȣfletȣl or kъrȣĭ om, шi kare se esaltъ în imne dȣlчĭ de li-bertate шi de Naцionalitate.

Timпȣl era sпre revolȣцiȣne; — пoпoliĭ ador-miцĭ în lȣnga letargie a sklavagiȣlȣĭ se deшteп-taȣ̆, restȣrnaȣ̆ bazele ȣneĭ soчietъцĭ desпotikъ, sfъ-rъmaȣ̆ tronȣrile пotentaцilorȣ̆ îngъmfaцĭ, шi пrein-

noiaŭ nrin elemente libere ши naционale, вn ordin de lвkrвrï nвtrezite ши vъtъmъtoare sekolilorŭ, kariï пъшea snre nrogres, kв naшï de giganцï.

Era în 1848; — Lвis Filin aчel вsвrnъtor slab al tronвlвï вnвï konkerant, ши al drentвrilor legitime ale mostenitorilor lвï Sant Lвis, nъrъsisse Gвvernвl ши se retrъsese fвgar în Anglia, sъ kaвte osnitalitatea akolo вnde eroвl de la Arkol, Vagram, ши Aвsterliц gъsise moartea.

Aчel sвnet de libertate ши de frъцie, evangelie nolitikъ a tвtвlorŭ aчelorŭ kariï aŭ inimъ ши religie naцionalъ, venise пъпъ la noï kв akчentele rъnitoare ale kъntвrilorŭ entвsiasmъtoare :

„Allons enfants de la patrie“

„Pour nous les peuples sont des frères.“ ш'alt.

Libertatea, aчel kristianism nolitik avea de anostolï oamenï marï, oamenï lвminaцï, bъrbaцï învъцaцï ши kanabilï, atît în Romъnia kъt ши în Moldavia.

Kanï aï miшkъreï naцionale în цarъ, cï aveaŭ adenцï seriшï, ши kвragioшï; — jвnï stвdioшï setoшï de tot чe este nobil mare ши natriotik, tinerï kariï asniraŭ la bвnвrile libertъцeï.

Шi чe voiaŭ eï ?

Drentвrï nentrв toцï, — frъцie, — jвstiцie, — kъderea nrerogativelorŭ absвrde ши a nrivilegiвrilorŭ vъtъmъtoare nrogresвlвï ши чivilisъreï, îmbвnъtъцirea soarteï цъranвlвï, ши derъnъnarea ingerъreï ши a nвtereï streinъ în trebile interioare.

Eï nв akвzaŭ, niчï nв insвltaŭ trekвtвl; — trekвtвl aŭ avвt ши el naginele sale de glorie, de virtвцï, ши de onor naцional; — eï îl resnektaŭ; — dar

черea *Viitorsl* liber ши национal, bazat не нринчинisrile egalitъцеї înnaintea legeї, al jsstiцieї, ши al ненъrtinireї.

Кiar eї aveaš нrivilegisrї, dar de ачеle нrivilegisrї se desbrъкaš кs nobleцъ ши ziчeaš, съ не ашezъm тоцї la banketsl komsn, ши trekst ши нrezent mik ши mare, бъtrъn ши тънър, съ ia нarte la osнъцsl viitorslsї.

Пe кънd în kamera snsї bъrbat de inimъ se lskra нrogramele la kare kolabora Пasl кs ardoarea bolnavslsї че soarbe nektarsl kare are съ'ї reda sънътatea ши нsterea, komitetsl Revolsцionar se ши forma.

Ачest komitet avea de adenцї mslцime de бърbaцї înцelenцї.

Snії arъdikaš цъranії din Kъmnina, Komarnik ши Telega. Алцii нrin alte нърцї fъчeaš ачеaшї lskrare нatriotikъ.

Jsnimea romъnъ ъntona не sliцele Bsksreштslsї imne de libertate, armata refsza Domnitorslsї de a trage în fraцiї lorš; — ши boerii, (konservatoriї нrogresiштї aї nemsritorslsї jsrnal; — adikъ snii din eї) o tsleaš la sънътoasa, snii съ чeаrъ нrotekцisnea baionetelor asstriaчe, алцii însoцind не sn oare-kare baш boer, ши srkîndu.-se kълъrї не tsnsrile msskovite.

Revolsцisnea se fъks, dakъ нstemš нsmi ачeasta o revolsцisne; — o manifestare în adevър armatъ dar nachnikъ ши glorioasъ; sn нонol demn, energik, нsternik, dar блънд ши resнektsos чeрънd domnitorslsї drentsrile strъmoшeштї, jsstiцie ши mъrire în loksl нredъrilorš, a нrivilegisrilorš ши a smilirilor înjositoare.

Domnitorsl ns avs ksrajisl a refsza nimik, ші akordъ tot aчel nrogram ne kare boerii il nsmeaš al revolsцisneĭ, ші ne kare Romъnia întreagъ il nroklama al naцionalitъцeĭ; — temerea îl fъks sъ se ъnklinъ d'ъnaintea stindardslsĭ trikolor, ші jsrъ fidelitate libertъцeĭ Romъne.

Jsrъmъnt van kare fs sitat kъte-va sъntъmъnĭ în srmъ, ne kъnd îшĭ tъgъdsia semnъtsra, ші nrotesta în kontra aчelsĭ nrogram чerшъnd ajstorsl Asstrieĭ ші al Rssieĭ.

În aчea zi glorioasъ, — se netreks sn akt nedemn; — niшte mizerabilĭ, aшa'ĭ va trata Istoria, atentarъ la zilele Domnitorslsĭ ші kъstarъ sъ'l omoare la mosse; — dar Нrovedinцa ns voi ka aчele nagine frsmoase ші mъreцe ale цъreĭ noastre sъ fie nъtate nrin imfamia sneĭ krime instile; — Dsmnezeš înssшĭ nъstrъ zilelle sale în kontra asasinilorš, ші 1848 nsts sъ'шĭ nъstreze nenъtat nrestigisl sъš de bravsrъ ші de mъrirea Romъnilor.

Kalomnia a kъtat sъ arsnчe assnra snor nsme infamia aчeleĭ înчerkъrĭ de omor; — fъrъ a afirma nimik niчĭ nentrs niчĭ în kontrъ, noĭ ns vomš reneta aчele nsme, kъчĭ ns voim a ne faчe ekosl sneĭ assemenea aserцisnĭ, — deklarъmš kъ'ntre boeriĭ noштri s'aš aflat mslte viцisrĭ, mslte defekte, mslte erorĭ, dar ns avemš esemnls ka din eĭ sъ fi nъskst asasinĭ, ші kъt de instilъ, kъt de vъtъmъtoare, kъt de tristъ era nentrs Romъnĭ viaцa aчelsĭ Domnitor, moartea lsĭ ns ar fi fost maĭ nsцin sn asasinat mizerabil kare ns ar fi nss ne fъntsitoriĭ lsĭ maĭ nre sss de Ravaliak, Fieski ш'alцĭ assemenea ksnosksцĭ sigilsiцĭ de Istoria Šniversalъ; — nrea setos de desnotism ka sъ rъmъe simnls nъrinte al naцisneĭ, nrea

поltroп ka sъ kъrmȣiaskъ o паціȣпе liberъ, пrea avid de пȣtere ka sъ ръmъe în царъ, Domпitorȣl fȣgi kiar în пoпtea ачееа, dȣпъ че lъsъ ȣп akt makiavelik, пrin kare însъrчiпa Gȣvernȣl sъȣ kȣ kъrma trebȣrilor statȣlȣї.

Ши чiпе пȣ știa kъ el пъrъsea паціȣпеа, kъ deserta de la postȣl sъȣ, ши kъ fȣgea ka ȣп aveпtȣrier reпȣпцъпd însȣ'шї la titlȣrile de iȣbire ши de rekȣпoштiпцъ че ar fi dobъпdit asȣпrа паціȣпеї.

Fȣgea пeпtrȣ kъ'ї era frikъ!

O frikъ ilȣsorie ши absȣrdъ kare пȣ'шї avea baza în nimika.

O frikъ kare, ka sъ se skȣze, lȣoa kolorȣl ȣпеї trъdъri.

Dar ши ачі пе astепta desчeпціȣпї amarї ши dȣreroase.

Diskordia înчепȣ a intra în Gȣvernȣlȣ пroviзorȣ; — doȣъ kъmпȣrї se desпърціrъ, în ȣпȣl eraȣ liberalii, în чel-lalt reakціonarii; — reakціȣпеа se шї fȣkȣ, dar паціȣпеа fȣ maї tare, rekemъ Gȣvernȣl libertъцеї ши ъпkise пе reakціonarї.

Reakціonarii însъ intrarъ în koresпoпdiпцъ kȣ retrograzii emigraцї, eї trimiserъ пrotestъrї, ши пȣterele цъrmȣreпе kare пȣ aштепtaȣ de kъt ȣп semп, deklararъ revolȣціȣпеа în пermaпепцъ la noї, — ши în пȣціпе zile okȣпarъ цara.

Kȣ toate чеlе maї frȣmoase пromisiȣпї date de Tȣrчia, Rȣшiї ши Tȣrчiї intrarъ în царъ, braviї noștri пomпierї, komaпdaцї de maї mȣлцї onorabilї kъпitaпї, dedȣrъ o dovadъ пekoпtestatъ de eпergie ши de пatriotism, se lȣпtarъ ka пiште eroї, ши пȣmaї siпgȣrъ îпшelъчiȣпea aȣ fost arma kare a пȣtȣt sъ'ї fakъ a чеda; — aminterea mȣreaȣ пъпъ la чеl dȣпъ

ȣrmъ, ши tȣrчiĭ ar fi intrat în kasarma попȣlatъ de nobilele lorȣ̆ fiinцe kariĭ kiar morцĭ 'ĭ-ar fi fъkȣt sъ înnaпoeze. Sчena de la Vъkъreштĭ nȣ este ȣn eпisod maĭ пȣцin sfъшietor; — ea dovedeште în destȣl kъ Romъnȣl stie a fi mare kiar în neferiчire; — jȣnĭ че nȣ stiaȣ̆ kare avea sъ le fie soarta în o zi în o orъ în ȣn moment, — kariĭ aштentaȣ̆ пoate moartea, пoate eksilȣl etern, îшi fъчeaȣ̆ kȣragiȣ̆, — inimъ, — rъdeaȣ̆ kȣ disпreц în faцa inemikȣlȣĭ; — iar чiȣtaчiĭ, fȣraȣ̆ la ȣnȣl чismele, la altȣl xaĭnele, — la altȣl mъnkarea.

Пeste kъte-va zile, — o kȣrte de 'nnaltъ jȣstiцie (чitiцĭ injȣstiцie) era formatъ din kiar aчeĭ boerĭ kariĭ veniserъ kъlъrĭ пe tȣnȣrile Moskovite saȣ̆ пe samarĭ tȣrчeштĭ, ши kondemnaȣ̆ пe fraцiĭ пe fiiĭ, пe amiчiĭ пe gineriĭ, lor la o пroskriпцiȣne eternъ ши la konfiskarea averilorȣ̆.

A, Domnilor konservatorĭ пrogresiштĭ; — în[illegible]a-devъr Domnilor, nȣ roшiцĭ kъnd vorbiцĭ la [illegible]ъ de 'nfrъцire, de libertate, de ȣnire; — Dȣmne[illegible]s-trъ? — din kariĭ ȣniĭ пȣrtaȣ̆ liste de пroskriпцiȣnĭ streinilorȣ̆ ши lȣa drept пlatъ a aчelorȣ̆ triȣmfȣrĭ faчile, o krȣчe пe kare o sпъnzȣraȣ̆ la keotoare; — dȣmneavoastrъ? — din kariĭ ȣniĭ aȣ̆ vъzȣtȣ̆ пlekъnd пe fii lorȣ̆, пe fraцiĭ lorȣ̆, пe amiчiĭ lorȣ̆, пe logodniчiĭ fiĭчelorȣ̆ lorȣ̆, ши nȣ le-aȣ̆ venit o lakrimъ în okĭ, ши aȣ̆ insȣltat neferiчirea ши kъderea aчelorȣ̆ bravĭ martirĭ aĭ libertъцeĭ, — Dȣmneavoastrъ? — din kariĭ ȣniĭ sileaȣ̆ пe sȣrorile, пe fiĭчele lorȣ̆ kȣ inima'n doliȣ̆ sъ joaчe la balȣrile streinilorȣ̆, ȣnde se kъnta ȣĭtarea neferiчiцilorȣ̆ eksilaцĭ, ши înmormъntarea libertъцeĭ ши a naцionalitъцeĭ Romъnieĭ; — dȣmneavoastrъ? — din kariĭ ȣniĭ aveaȣ̆ kasele

lorŭ deskise oksпъrilorŭ streine, le kъnta imne de triяmfare, ши le еша înnainte kя florĭ înkinъndяle ши цara ши пе eĭ; — O! пledaцĭ пentrя яĭtarea ши ertarea trekяtяlяĭ; — Romъniĭ aŭ mяlt sъ яite ши sъ erte!

Dakъ trekяtяl îшĭ are пartea sa de glorie ши de пatriotism; — aчea пarte nя este a Dяmneavoastrъ, este a rъпosaцilorŭ, a moшilorŭ ши a strъmoшilor tяtяlorŭ; — пartea dяmneavoastrъ? — пartea dяmneavoastrъ este o ertare generoasъ ши nobilъ; — яn vъl; — o пerdea de fer (dяпъ kяm a zis яn orator din dreaпta) asяпra trekяtяlяĭ·

Dar nя deшteпtaцĭ aчel trekяt; — kъчĭ am пяtea sъ vъ resпяndemŭ noĭ kя aчeste kяvinte ale яnяĭ чelebrя пoet al Franчieĭ.

„Combien au jour de la curée
Étiez vous de corbeaux, contre l'aigle expirant?

.. я deшteпtaцĭ чenяшa sяb kare e akoпerit aчel trekяt, kъчĭ aчea чenяшe e kaldъ înkъ; — яmbrele lяĭ Nikя Bъlчeskя ши Ioan Voĭneskя s'ar ridika ameninцъtoare din mormъntяl lorŭ de martirĭ aĭ libertъцeĭ, ka sъ vъ'ntrebe:

— „Чe aцĭ fъkяt voĭ kariĭ vorbiцĭ de libertate, kя libertatea de la 1848? — kяĭ sяntemŭ noĭ datorĭ moartea tristъ ши dяreroasъ a eksilaцilorŭ, пe яn пъmъnt strein, în яn mormъnt deпъrtat, neяdat de niчĭ o lakrimъ?"

Eĭ ar veni ka Fabriчiŭ al lяĭ Rяsso sъ vъ ia seama de fantele voastre ши atяnчĭ! . . .

*

* *

Dar ĭektorȣl o sъ se'ntrebe, че kaȣtъ în romanцȣl lȣĭ Цaȣl aчeastъ amestekare istorikъ a revolȣцiȣneĭ de la 1848.

Пentrȣ kъ nimik nȣ e maĭ плъkȣt пentrȣ ȣn aȣtor de kъt de a faчe o diversiȣne din sȣbjektȣl lȣĭ.

Ш'aпoĭ aчeasta nȣ este o diversiȣne.

Kare este tъnъrȣl че nȣ va fi avȣt пartea sa de amerinцare, de sȣferire шi de dȣrere dȣпъ revolȣцiȣnea de la 1848.

În revolȣцiȣnea de la 1848 Цaȣl nȣ a fost nȣmaĭ ȣn sпektator, чi a fost ȣn aktor aktiv.

Пaȣl cra sekretar al neferiчitȣlȣĭ Nikȣ Бълчeskȣ.

Dȣпъ sosirea okȣпaцiȣnelorȣ streine, boeriĭ nȣ întîrziarъ a afla aчeasta шi пrin ȣrmare a o sпȣne komandantȣlȣĭ strein al oraшȣlȣĭ.

În o zi el se'ntorчea akasъ, în kaпȣl skъreĭ îl aшtepta ȣn ofiцer de Kazaчĭ kare sta askȣns dȣпъ ȣшe; — kъnd el ȣrkъ чea dȣпe ȣrmъ treaп[illegible] ofiцerȣl îĭ eшi înnainte шi îl salȣtъ kȣ чea m[illegible]abilъ пoliteцъ.

— „Mъ iartъ Domnȣl meȣ, — îĭ zise ofiцerȣl: — Dȣmneavoastrъ trebȣe sъ fiцĭ D-nȣl Пaȣl dakъ nȣ mъ'nшel.

Пaȣl se gъndi ȣn moment, aпoĭ resпȣnse:

— „Da, Domnȣle, kiar eȣ.

— „Am o misiȣne foarte neплъkȣtъ пentrȣ Dȣmneavoastrъ Domnȣle; — ȣrmъ ofiцerȣl: — foarte ȣrъtъ пentrȣ mine; — dar sȣnt ȣn soldat, dator sъ ȣrmez ordinele че'mĭ dъ fъrъ a le diskȣta.

— „Nimik maĭ natȣral Domnȣle, — rочiȣ шti kare este aчea misiȣne?

— „Aчeea de a vъ aresta, шi de a lȣa toate xъr-

tiile Dвmneavoastrъ; — Domnвlemъ ertaці, dar îmплinesk o datorie, atъt maĭ rъв пentrв aчeĭ din komпatrioціĭ Dвmneavoastrъ kariĭ îmпlinesk rвшinoasa meserie' de sпionĭ шi kariĭ v'a trъdat.

— „Misiвnea Dвmneavoastrъ, пrekвm шi чeea чe se'ntъmпlъ nв mъ mirъ de lok domnвle; — mъ aшteпtam la aчeasta.

— „Kвm, vъ aшteпtaці sъ fiці arestat, шi nв aці пlekat.

— „Вnde eram sъ mъ dвk, шi чine era sъ'mĭ dea пasпort; — шi aпoĭ, am o mвmъ, voiam sъ nв o las.

Aчeste kвvinte kъt de simпle fвrъ, adвserъ lakrimĭ пe genele ofiцerвlвĭ de kazaчĭ, kare se'ntoarse ka sъ le askвnzъ.

— Dar dъ'mĭ voe sъ te'ntreb Domnвle? — îĭ zise Пaвl: — mвma mea te-a vъzвt? — stie чeva de arestarea mea?

— Nв, nimik; — din feriчire, mвma Dвmneavoastrъ nв este akasъ, — rъsпвnse ofiцerвl.

— Eĭ bine Domnвle, dakъ este aшa, sъ ne grъbim пînъ чe nв vine ea; aчest sпektakol ar fi întristъtor, шi ar пвtea sъ adвkъ o neferiчire, sъ mergemъ.

El intrъ în kamerъ kв ofiцerвl шi deskise toate sertarвrile lвĭ; — ofiцerвl lвъ toate xъrtiile kъte le gъsi.

Пrekaвцівne tardivъ; în kъte-va zile чe trekвserъ, Пaвl avвsese timпвl de arsese toate xъrtiele kъte se aflaв la dъnsвl.

— Aчeste sвnt toate xъrtiele D-tale Domnвle? — îl întrebъ ofiцerвl.

— Toate.

— Мъ ertaцĭ sȣnt silit sъ kaȣt în toatъ kasa, kiar în aпartamentȣl шi lȣkrȣrile mȣmeĭ Dȣmitale.

— O domnȣle, nȣ aш fi avȣt laшitatea sъ komпromit пe mȣma mea пrin asemenea askȣnderĭ.

— Eĭ bine Domnȣle, jȣrъ пe Krist, шi пe viaцa mȣmeĭ D-tale kъ nȣ aĭ niчĭ o xъrtie askȣnsъ, niчĭ la dъnsa, niчĭ în altъ пarte.

— Jȣr пe Krist шi пe viaцa mȣmeĭ mele, kъ afarъ din aчeste, nȣ maĭ am niчĭ o xъrtie askȣnsъ niчĭ la mȣma mea, niчĭ în altъ пarte în kȣsa aчeasta.

— 'Mĭ e destȣl, шi krez; — akȣm sъ mergemȣ Domnȣle.

Пaȣl шoпti kъte-va kȣvinte la ȣrekea feчorȣlȣĭ, шi ȣrmъ пe ofiцer.

La kolцȣl ȣliцeĭ îĭ aшtepta o trъsȣrъ eskortatъ de опt kazaчĭ, eĭ se ȣrkarъ înnъȣntrȣ, шi Пaȣl fȣ dȣs în kasele Xagi-Moskȣlȣĭ, ȣnde шedea komandantȣl oraшȣlȣĭ.

Akolo îl înkiserъ în o kъmarъ; пeste kъte-va momente intrъ ȣn ofiцer de ordonanцъ, kare'l întrebъ de are a чere чeva.

— „Aш dori sъ skriȣ mȣmeĭ mele, de se пoate Domnȣle.

Ofiцerȣl se dȣsse шi reveni пeste kъte-va momente.

— „Пoцĭ skri mȣmeĭ D-tale, Domnȣle, kȣ kondiцiȣnea kъ skrisoarea va fi deskisъ, шi kъ'mĭ veĭ da-o nesigilatъ.

Пaȣl пriimi xъrtia, kondeiȣl шi kъlimъrile чe'ĭ adȣsesse ofiцerȣl, шi se пȣse de skrise biletȣl ȣrmъtor:

„Isbita mea msmъ.

„Dsmnezeš ne maĭ reserva la amъndoĭ a-
„чeastъ înчerkare; — ssnt arestat; — ns te îngrija
„de nimik, kъ ns'mĭ nare a fi niчĭ o nrimejdie; —
„arestarea mea ns noate nroveni de kъt din sn eror;
„— ks toate aчestea informъte, vezĭ de чe mъ a-
„kszъ, шi чe voeskš de la mine? — Îцĭ renet ns te
„sneria, ns ssnt la 'nkisoare, — ssnt în o kamerъ
„la Xagi-Mosks snde шade komandantsl oraшslsĭ,
„mъ trateazъ nъnъ aksm destsl de bine; — dar
„'mĭ-e srъt, 'mĭ-e srъt шi ssnt trist maĭ ks seamъ
„kъ ns te noчiš vedea, bsna шi sksmna mea msmъ.
„Or ksm, kredemъ tot d'asna fisl tъš чel maĭ isbi-
„tor шi maĭ resnektsos, шi ia ne aчeastъ semnъ-
„tsrъ o sъrstare чe am denss înainte de a'цĭ tri-
„mite aчest bilet." Пasl.

Biletsl era skris în limba Franчesъ, Пasl îl în-
kise, îĭ nsse adresa, anoĭ îl deskise шi îl deds ofi-
цerslsĭ.

Ofiцersl niчĭ ns se sĭtъ la dъnssl, îl lsъ шi se
nregъti sъ iasъ.

— „Înkъ sn ksvъnt Domnsle; — zisse Пasl; —
ns am maĭ vъzst ne ofiцersl ks kare am venit aчi;
— aveam sъ'ĭ mslцsmesk ks reksnoшtinцъ de ki-
nsl ksrtsoaz ks kare m'a arestat. Bine voi-veĭ a
îmnlini aчeastъ komisisne de ns'l voiš maĭ vedea?

— „Ns voiš hnsi Domnsle, шi'цĭ voiš adsчe
mslцsmirile sale.

Ofiцersl eшi, dsnъ чe lsъ skrisoarea; — o arъtъ,
saš ns ksĭ-va, ns stie nimik, — dar o norni.

Msma sa чers voia a visita ne fis sъš; aчeastъ
voe ns 'ĭ se akordъ în zioa aчeea.

La чinчĭ ore adsse lsĭ Пasl de mъnkare.

Мънkarea era maĭ mȣlt de kът bȣnъ, era delічioasъ, шi însoцitъ de vin de Bordo.

Пaȣl mъnkъ, шi mъnkъ kȣ foame; — în zioa aчeea nȣ dejȣnase.

Le 7 ore ofiцerȣl intrъ.

— „Bine-voiцĭ a mъ ȣrma Domnȣl meȣ; — zise el lȣĭ Пaȣl: — vъ voiȣ introdȣчe la D. kolonel Daragan kare voeшte a vъ interoga.

Пaȣl salȣtъ ofiцerȣl шi eшi dȣпъ dънsȣl; la ȣшe eraȣ doĭ kazaчĭ kariĭ îl ȣrmarъ; — el trekȣ dȣпъ ofiцer în ȣn salon, апоĭ în altȣl, апоĭ în o kamerъ, шi 'n sfъrшit în ȣn kabinet.

Kolonelȣl Daragan sta la ȣn biȣroȣ mare înkъrkat kȣ dosare, kȣ registre, kȣ foĭ sbȣrъtoare akoperite de diferite skrierĭ, шi kȣ liste.

Kъnd intrъ Пaȣl, el rъdikъ kапȣl, îl salȣtъ, Пaȣl îĭ rъspȣnse la aчea salȣtare prin o ъnklinare.

Kolonelȣl îĭ fъkȣ semn sъ шazъ pe ȣn skaȣn în faцa lȣĭ, Пaȣl шezȣ.

Dȣпъ че fъkȣ semn ofiцerȣlȣĭ kare eшi; kolonelȣl privi pe Пaȣl kъte-va momente esaminъndȣ'l kȣ kȣriositate; — Пaȣl nȣ se miшkъ.

— „Kȣm te kiamъ Domnȣle? — îl întrebъ kolonelȣl dȣпъ aчea esaminare lȣngъ.

— „Пaȣl . . . .

Kolonelȣl kъȣtъ între хъrtiĭ, lȣъ o însemnare шi ȣrmъ kȣestiȣnele.

— „De kъцĭ anĭ eшtĭ?

— „Merg în 18 anĭ.

— „De ȣnde eшtĭ?

— „De aiчĭ, Romъn din Bȣkȣreшtĭ.

— „Aĭ kȣnoskȣt kапiĭ revolȣцiȣneĭ?

— „Da, kum 'i-a kunoskut toцĭ, niчĭ maĭ mult niчĭ maĭ пuцin.

— „Aĭ fost sekretar al ministruluĭ revoluцiuneĭ Niku Bъlчesku.

— „Nu stiŭ nimik de aчeasta.

— „Kum nu шtiĭ? — чe legъturъ era între Dumneata шi Niku Bъlчesku?

— „Niku Bъlчesku lukra un oпer sчiinцifik, шi o koпiam, saŭ skriam sub diktea luĭ, nimik alt-чeva.

— „Kum? — nu kunoшtĭ nota sa adresatъ kъtre . . . пentru . . . .

— „Nu.

— „Dar e skrierea Dumitale.

— „Пoate, voiŭ fi uitat, dar nu stiŭ чe notъ.

— „Dumneata skrieaĭ toate lukrъrile luĭ Niku Bъlчesku?

— „Este un eror, — aцĭ fost rъŭ informat.

— „Dar aveaĭ toatъ korresпondenцa luĭ?

— „Nu aveam nimik alt de kъt lukrъrile Istoriчe, din kare s'a gъsit unele fragmente manuskriпte, în xъrtiile mele.

— „Sпune dreпt Domnule; — nu maĭ tъgъdui; — numaĭ пrin o konfesiune esaktъ шi generalъ, noцĭ merita indulgincцa Guvernuluĭ, maĭ ku seamъ пentru faпte atъt de grave.

— „Nu înцeleg чe voiцĭ sъ sпuiŭ; — am sпus tot adevъrul.

— „Nu înцelegĭ? — sъ'ntreb eŭ шi D-ta sъ resпunzĭ.

— „Чe am stiut am resпuns.

— „Ba nu, ba nu, stiĭ multe; — sпune'mĭ чe relaцiune era între Niku Bъlчesku шi . . . ?

— „Nȣ stiȣ, — nȣ kȣnosk nimik.

— „Че koresпondenцъ avea kȣ D. de L. . . . la Пaris?

— „N'am vъzȣt niчĭ o datъ aчea koresondinцъ.

— „Dar kȣ I . . . G: la Konstantinoпol?

— „Niчĭ nȣ stiȣ daka 'шĭ-a skrisъrъ vre o datъ.

— „Aĭde, nȣ maĭ tъgъdȣi; — fȣnkцiȣnele dȣmitale lъngъ dъnsȣl sȣnt kȣnoskȣte.

— „Mъ ertaцĭ, — v'a înшelat, nȣ am avȣt niчĭ o fonkцiȣne niчĭ ofiчialъ, niчĭ ofiчioasъ lъngъ Nikȣ Bъlчeskȣ.

— „Iaȣ notъ de resпȣnsȣrile Dȣmitale, Domnȣle, îĭ zise kolonelȣl Daragan: — ele sȣnt triste шi deskȣrъgietoare пentrȣ dȣmneata, nȣ'цĭ-o tъgъdȣesk. — Пoziцiȣnea dȣmitale kъtre gȣvernȣl aktȣal este foarte agravatъ, maĭ kȣ seamъ пrin tъgъdȣirea чe пersistĭ a konserva. — Daka aĭ fi fost maĭ faчil, поziцiȣnea dȣmitale ar fi fost maĭ faчilъ.

— „Aveцĭ kȣvъnt, Domnȣle kolonel; — dar nȣ mъ пoчiȣ faчe niчĭ sпionȣl niчĭ trъdъtorȣl nimenȣĭ — maĭ kȣ seamъ kъnd nȣ stiȣ nimik.

— „Înцeleg, înцeleg simцimintele Dȣmitale Domnȣle, шi 'цĭ voiȣ ziчe kiar kъ resпekt aчele simцiminte; — dar jȣdekъ шi dȣmneata de пoziцiȣnea noastrъ, sȣntemȣ aшezaцĭ asȣпra ȣnȣĭ volkan revolȣцionar; — asekȣrarea, шi kiar viaцa ȣneĭ пъrцĭ a soчietъцeĭ e ameninцatъ, noĭ katъ sъ o garantъmȣ.

— „Volkan revolȣцionar, Domnȣle kolonel; — resпȣnse Пaȣl: — de чe vъ temeцĭ? — чeĭ kariĭ eraȣ bъnȣiцĭ de aчeasta, sȣnt fȣgiцĭ, eksilaцĭ, goniцĭ.

— „Eĭ Domnȣle.., te'nшelĭ; — ȣrmele lor sȣnt înkъ aчi, noĭ sȣntemȣ siliцĭ a isbi 'n oamenĭ ka sъ

dъrъmъmȣ o idee; — oamenii sȣnt frȣktele ȣneĭ ideĭ, frȣktele aȣ kȣzȣt, dar rъdъчina rъmъne.

— „Maĭ aveцĭ чeva sъ mъ 'ntrebaцĭ Domnȣle kolonel?

— „Nimik. — Domnȣle; — stъrȣeшtĭ în tъgъdȣirea dȣmitale; — faчĭ foarte rъȣ. — Aveam înkъ sъ'цĭ spȣiȣ kъ mȣma dȣmitale a чerȣt astъzĭ voea sъ te vazъ, aчeastъ voe i s'a akordat pentrȣ mъîne; — o veĭ vedea.

O kъte lakrimĭ, kъte dȣrerĭ, kъte neferiчirĭ, iĭ prepari sъrmaneĭ mȣmeĭ D-tale kȣ tъgъdȣirea în kare insistaцĭ.

Paȣl pȣse mъna pe inima lȣĭ kare svъknea kȣ pȣtere, шi închise okiĭ ȣn moment; — gъndirea mȣmeĭ lȣĭ îl sdrobea.

— „O! чe'ĭ se poate întъmpla Domnȣle?

— „Sъ te plъngъ toatъ viaцa eĭ; — respȣnse kolonelȣl: — poziцiȣnea dȣmitale e gravъ, kȣ totȣl gravъ, de stъrȣeшtĭ în tъgъdȣire veĭ fi dat în jȣdekatъ, sȣnt dovezĭ teribile în kontra dȣmitale, шi poцĭ fi kondamnat kiar la moarte.

Kolonelȣl vorbea foarte serios; — Paȣl simцi sъngele îngheцъndȣ'ĭ în inimъ, шi frȣntea'ĭ deskolorъndȣse; — dar peste ȣn moment el gъsi kȣragiȣ sъ sȣrъzъ.

— „O ameninцare Domnȣle kolonel?

— „O pȣ; — e foarte adevъrat шi foarte serios чeea чe îцĭ zik; — îцĭ daȣ pъnъ mъîne sъ te gъndeшtĭ, шi gъndeшte bine, шi matȣr . . . . . la moarte o repet; — dovezile чe eksistъ în kontrъ'цi sȣnt teribile, шi poцĭ fi kondamnat la moarte.

Paȣl salȣtъ.

Kolonelȣl Daragan sȣpъ kloпoцelȣl, ofiцerȣl in-

trъ, el iĭ zise kъte-va kȣvinte în limba Rȣsъ ші salȣtъ пе Пaȣl.

Пaȣl еші însoцit de ofiцer, la ȣше gъsi iar пе чеĭ doĭ kazaчĭ karii îl ȣrmarъ пînъ la kamera sa.

Пaȣl era пalid, trist, ші sdrobit; — чеle din ȣrmъ kȣvinte ale kolonelȣlȣĭ resȣnaserъ în inima luĭ, kȣ o armonie fȣnebrъ.

— „La moarte! . . . repetъ el kъzъnd пе ȣn skaȣп lъngъ massa че era în kamera kare'ĭ servea de ъnkisoare; — la moarte!

— „Voeштĭ sъ ieĭ чеaiȣl kȣ mine Domnȣle? îl întrebъ ofiцerȣl kȣ o voче amikъ de bȣпъtate.

— „Îцĭ mȣlцȣmesk; — iĭ rъsпȣnse Пaȣl întinzъndȣ'ĭ mъпa, — пȣ, — akȣm sȣnt foarte пreokȣпat, — iartъmъ astъ пentrȣ searъ, mъîne searъ de voiȣ fi înkъ aчi.

— „Vъz kъ voeштĭ sъ rъmiĭ singȣr iĭ zisse ofiцerȣl, — aĭ sъ mĭ'ĭ чerĭ чeva?

— „Dakъ'mĭ daĭ voe xъrtie ші kъlimъrĭ.

— „E anevoe; — kȣ toate aчestea krez kъ kolonelȣl va akorda чererea dȣmitale, mъ dȣk sъ'l întreb.

— „Ofiцerȣl iĭ strъпse mъпa ші еші.

— „La moarte! — repetъ el kъnd rъmase singȣr; — la moarte! — eĭ bine fie; — че e viaцa ȣпȣĭ om în viaцa ȣпȣĭ пoпȣl . . . dar mȣma mea. — O mȣma mea! sъrmana mea mȣmъ!

El se afȣndъ în aчeastъ gъndire dȣreroasъ; — peste kъte-va momente ȣn kazak intrъ adȣkъnd ȣn пaket de xъrtie ші kъlimъrĭ.

IX.

ARESTARE.

Иaвl învенв a skri.

* *
*

„Daka or kare urinчin, or kare naцiвne are trebвinцъ de viaцa вnвĭ om ka sъ'nrъdъчineze o idee; — de sъnge, ka sъ вde sъmъnцa eĭ, — mъ voiв felicita ka moartea mea sъ fi uвtвt fi вtilъ цъrcĭ mele.

„Иerz aчi o mвmъ, — o mвmъ skвmnъ шi bвnъ, rвde, amiчĭ; — dar voiв regъssi akolo ne tatъl meв шi ne Иaвlina! — вmbre iвbite, шi venerate de kare nв mъ voiв maĭ desnъrцi.

„Kъnd moartea e sвsцinвtъ de o sneraцъ atъt de radioasъ, o ea e dвlчe шi вшoarъ.

„Dar lakrimele чe las în вrma mea! — dar mвma, bвna mea bвnъ! — ea mъ va 'nsoцi în kвrъnd, шi voiв fi maĭ ferичit, eв kare nв o voiв faчe s'astente шi kare voiв fi astentat'o.

„O voĭ чe rъmъneцĭ în вrma mea, чe m'aцĭ

iвbit ші am iвbit; — konsolaцĭ-o; — sвsцineцĭ kв-ragiвl eĭ; — ші вшвraцĭ dвrerea eĭ.

„Аш fi fъkвt mвlte lвkrвrĭ de aш fi avвt zile maĭ lвngĭ, ші timп înaintea mea; — dar aшa nв a voit пrovedinцa; — mor!... ші mor fъrъ a lъssa în вrma mea de kъt o memorie vanъ; — fъrъ a lъssa nічĭ kiar вn nвme, kare sъ mъ пъstreze în sвvenirea челорŭ че am iвbit. — Eĭ mъ vorŭ вĭta.

„Doresk sъ fiŭ înmormъntat kв inelвl че am de la Пaвlina!

„Sвnt kalm ші otъrъt; — or че a fi sъ se 'nтîmпle nв mъ maĭ sпerie, ші nв mъ maĭ îngrijaste; — voiŭ mвri de va trebвi sъ mor fъrъ a пroferi вn kвvъnt de trъdare, ші fъrъ a mвrmвra вn blasfem, nічĭ kiar în kontra gъzilor meĭ.

„În skriitorвl meŭ este o tragedie че am imitat din вn oпer al komitelвĭ Tscheikhofsky întitвlat Kъrdgeali.... las aчest oпer inedit ka sвvenire de amiчie ші de frъцie amikвlвĭ meŭ Пetre.

„O datъ kъnd nв va maĭ fi чensвrъ, kъnd вn soare de libertate va strъlвчi asвпra Romъnieĭ; — el va imпrima ші va пвblika aчel oпer, singвra пrodвчere serioasъ че m'aŭ ertat timпвl sъ daŭ пatrieĭ mele.

„Adio! — La toцĭ че am iвbit ші m'a iвbit; — adio! voĭ kariĭ veцĭ veni vre o datъ sъ'ngenвkiaцĭ ші sъ sъrвtaцĭ цъrъna mormъntвlвĭ meŭ."

*

* *

Aпoĭ пlekъ kaпвl la пeпt; — el nв avea de

kъt ȣn regret шi o lakrimъ a da lȣmeĭ aчesteĭ; — mȣma lȣĭ.

Singȣrъ, nȣmaĭ ea singȣrъ era sъ пlъngъ moartea lȣĭ, шi sъ nȣ o ȣite.

Afarъ de mȣma lȣĭ, — el nȣ maĭ avea nimik a regreta în lȣme.

Nimik!

Tot чe iȣbise пe пъmъnt era akolo; — akolo ȣnde gъndea sъ meargъ шi el; — tot чe iȣbise era în eternitate!

Aчeastъ idee kalmъ пȣцin dȣrerea regretȣlȣĭ sъȣ; — imaginaцiȣnea'ĭ adolesчintъ înчeпȣ a lȣkra шi a se esalta; — ȣmbra Пaȣlineĭ sȣrъzъndъ voioasъ, dȣlчe, amoroasъ, se arъdikъ înainte'ĭ, пъrъnd kъ'l aшteaпtъ пentrȣ serbarea nȣnteĭ, шi kъ bȣzele eĭ eraȣ ȣmede de sъrȣtarea чe era sъ dea mirelȣĭ eĭ.

El întinse braцele aчeleĭ ȣmbre dorite, închise okiĭ шi adormi.

*

* *

„În visȣl sъȣ se vъzȣ transformat în eroȣ; — пoпȣlȣl se 'nklina kȣ resпekt la sпъnzȣrъtoarea lȣĭ, femeele, tinere mȣme îl arъtaȣ koпiilorȣ lorȣ sпȣindȣle nȣmele lȣĭ, шi învъцîndȣ'ĭ sъ'ĭ resпekte memoria.

„Maĭ tîrziȣ în timпĭ de libertate шi de чivilisare, naцiȣnea arъdika ȣn monȣment mъreц шi glorios la mormъntȣl lȣĭ шi skria пe aчel mormъnt: *„Martirȣlȣĭ libertȣцeĭ, Пatria rekȣnoskȣtoare.“*

„Апої la zioa sпъnzъrъreї lъї era sъ se fakъ o serbare naционалъ, попъlъl sъ se roage пеntrъ dъnsъl în bisericї, statъl sъ'mпarџъ bine-facerї la sъracї, шi jъne femeї шi fete sъ depъe пе monъmentъl lъї kъnъne de florї împletite de dъnsele.

„În cer Пaъlina era mъndrъ шi glorioasъ de dъnsъl, ъngeri шi serafimi îl пъrtaъ пе aripele lorъ пъnъ în faца tronъlъї ceresk, шi Divinъl Kreator bine kъvъnta moartea lъї.

„Akolo el se kъnъna kъ Пaъlina lъї iъbitъ; — Xerъvimiї ъntonaъ imne armonioase, шi ъngeriї dъnцaъ în korъrї divine, împrejъrъl lъї шi al Пaъlineї.

*

* *

O! — imaginaциъnea adolescentъlъї lъkreazъ aшa de repede шi ъmпodobeшte tot, kъ kolorї aшa de пoeticї.

Kъnd se deшteptъ din acest vis radios zioa se'ngъna kъ noaptea, ziorele ъпcepeaъ a se ivi voioase, шi razele dimineцeї strebъteaъ dъlcї пъnъ la dъnsъl, ka amicї kariї пъreaъ a veni шi a'ї da zioa bъnъ.

Ъn sъrъs se desemnъ пе bъzele lъї, sъrъs melankolik шi trist ka sъrъsъl mъrindъlъї kare, vede пеntrъ cea din ъrmъ oarъ zioa шi lъmina.

— Kъte zile ka aceste voiъ maї avea sъ maї zъresk? — se'ntrebъ el.

— O dakъ zioa e aшa de frъmoasъ aci, kъm

trebşe sъ fie ea akolo şnde strъlşчeшte пentrş Kreatorşl Divin, пentrş ъngerĭ шi serafimĭ.

— Шi kş toate aчeste; — ziоa aчeastъ de чe пare ea veselъ шi rъzъtoare, kъnd ea strъlşчeшte şnşĭ пrizonier, — пoate şnşĭ kondemnat?

— Tot ast-fel strъlşчea ea oare пentrş Andre Шenier kъnd skria jşna kaпtivъ?

— De чe este maĭ melankolikъ шi maĭ пoetikъ moartea, — kъnd omşl e jşne, — шi kъnd totşl ĭĭ sşrъde înkъ în viaцъ?

— Пoeцiĭ aş ъnчerkatş a o faчe maĭ lşgşbrъ, maĭ tristъ, maĭ dşreroasъ, dar kiar gъndirea eĭ în jşneцъ aş пъstrat lireĭ lorş, aчel пrism de dşlчeaцъ, de пoesie, шi de strъlşчire kare leagъnъ sşfletşl fъrъ a'l faчe sъ tremşre fъrъ a'ĭ insпira niчĭ şn fel de teror.

— E moartea oare aшa de oribilъ пe kşm o desemnъ şniĭ, шi este oare asпektşl eĭ atъt de 'ngrositor?

Atşnчĭ niшte klonote înчeпşrъ a resşna lşgşbre шi dşreroase; — ele vesteaş treчerea şnşĭ sşflet la eternitate; — aчel sşflet nş maĭ era o fiinцъ пe пъmъnt; — Пaşl simцi şn reчe înчeпъnd de la niчoare шi şrkъndşse kş şn fior gheцos пъnъ în kreшtetşl kaпşlşĭ, el se kştremşrъ.

— Brrr! — zise el, — kş toate ilşsişnele adolesчinцeĭ, kiar kъnd omşl este kş totşl otъrъt; — nş e aшa şшor de a mşri.

Klonotele sşnaş kş voчea lor fşnebrъ шi'ngrozitoare.

— Sşna-vorş oare ele пentrş mine? — se 'ntrebъ Пaşl.

Aпoĭ îngeпşkiъ sпre rъsъritşl soarelşĭ.

— „O Doamne a tot пѕtinte; — zise el; — „dakъ viaца mea e neчesarіъ, iea-o Doamne, ea „este a ta; — dar sѕsцine kѕragiѕl mѕmeĭ mele „шi o konsolъ пe dъпsa; — dъ-ĭ Dѕmnezeѕle пѕ„ternik insпiraцiѕnele шi tъria kredinцeĭ tale; — „dъ-ĭ resimnaцiѕnea чe soarbe omѕl din пѕterea „religieĭ. — Krѕцъ-o пe dъпsa de dѕrere, шi ve„ghiazъ asѕпra цъreĭ mele шi asѕпra чelorѕ чe rъ„mъпѕ in ѕrma mea. — Iartъ'mĭ Dѕmnezeѕle mie „пъkatele mele пrekѕm ert шi eѕ пe ale vъпzъ„torilor meĭ."

Kъnd se arъdikъ шi sfъrшi aчeastъ rѕgъчiѕne Цaѕl era kalm шi resimnat, el reчiti чeea чe skrisese seara, шi пѕse semпъtѕra lѕĭ asѕпra.

Ѕшa se deskise шi mѕma lѕĭ intrъ.

Amъndoĭ se 'nbrъцiшarъ, шi ea inчeпѕ a пlъnge kѕ sѕsпin.

X.

O MUMÂ.

— Maĭka mea! — bȣпa mea mȣmъ!

— Fiȣl meȣ̆! — fiȣl meȣ̆.

Strigarъ amъndoĭ de o datъ.

Dȣпe чe ea îшĭ stъпînі sȣsпiпȣl se aшezъ пe skaȣn, Цaȣl se пȣse în genȣke înaintea eĭ, ea îĭ пȣse mъпa пe frȣnte.

— Шi tȣ sъ fiĭ viktima lorȣ̆ neferiчit konil;— пȣ le era destȣl de ȣпȣl.

— O пȣ te'ngriji de nimik maĭka mea; — пȣ krez ka lȣkrȣrile sъ fie aшa de grave пe kȣm le fakȣ̆ eĭ; — пoate kъ eĭ voeskȣ̆ пȣmaĭ sъ пe sпerie.

— Eĭ bine чe'цĭ-a zis eĭ?

— Kolonelȣl Daragan m'a чerчetat asearъ, — el пovesti mȣmeĭ lȣĭ tot, afarъ din чele din ȣrmъ frase чe'ĭ zisese чerчetъtorȣl lȣĭ.

— Tȣ пȣ'mĭ-aĭ konsilia o trъdare saȣ̆ o delaцiȣпe, пȣ e aшa maĭkъ? — adъogъ el.

— O пȣ! — пȣ! — пiчĭ o datъ; — or-kare 'цĭ va fi soarta, sȣfere fiȣl meȣ̆, aчi stъ adevъrata пobleцъ; — пobleцa omȣlȣĭ e 'п inima шi kȣgetъrile lȣĭ. — Fiĭ tare шi onest.

Паѕl сърѕтъ мъініle мѕmeĭ lѕĭ шi мѕrмѕrъ:

— О іцĭ мѕlцъmesk Dѕmnezeѕle ea 'mĭ-a dat absolѕцiѕnea.

Апоĭ мѕma lѕĭ шeзѕ апroape doѕъ ore kѕ dъnsѕl.

La 10 ore мѕma lѕĭ se skѕlъ, ea îmbrъцiше ънkъ o datъ пе fiѕl eĭ, — шi плekъ съ alerge пentrѕ libertatea lѕĭ.

Кънd еші еа din kamerъ, — Паѕl kъзѕ пе skaѕn.

— О kѕragiѕl meѕ! — kѕragiѕl meѕ! — мѕrмѕrъ el.

Шi se afѕndъ iar în tristele lѕĭ gъndirĭ.

*

* *

Паѕl пѕ fѕ tѕrbѕrat de nimenĭ în zioa ачеea пъпъ la doѕъ ore.

La doѕъ ore ofiцerѕl intrъ kѕ ѕn bilet de la мѕмъsa.

„Am пromisiѕnele чele maĭ tarĭ шi чele maĭ „sigѕre; — azĭ veĭ fi liber, eѕ alerg înkъ пentrѕ „realisarea ачelorѕ пromisiѕnĭ, kѕragiѕ, шi пачien„цъ; — te сърѕt шi te iѕbesk.

„a ta мѕmъ."

— Сърманъ мѕмъ, îшĭ zise Паѕl; — kѕm îшĭ faче ilѕsiѕnĭ.

Шi o lakrimъ strъlѕчi în geana lѕĭ.

La treĭ ore ofiцerѕl intrъ iar în kamera lѕĭ,— ofiцerѕl din zioa чea-laltъ era skimbat, ачel noѕ era brѕsk шi sever.

— Te kianъ kolonelsl Daragan, komisia e adsnatъ; — mergĭ Domnsle.

Mergĭ înainte Domnsle; — iĭ respsnse Паsl; — te voiš srma.

Ofiцersl eшi, Паsl îl srmъ.

Astъ datъ ns maĭ fs întrodss în kabinetsl kolonelslsĭ Daragan, el fs întrodss în o altъ Kamerъ.

La sn bisroš mare eraš aшezaцĭ чinчĭ membri; — Komisisnea era prezidatъ de sn general.

Паsl intrъ; el salstъ pe toцĭ ks o ъnklinare de kap, шi toцĭ iĭ mslцsmirъ assemenea.

— Domnsle, iĭ zise generalsl; — kolonelsl Daragan îцĭ va чeti întrebъrile чe'цĭ-a fъkst шi respsnssrile Dsmitale, veĭ vedea dakъ ssnt esakte.

— Daцi'mĭ voe a vъ spsne, Domnsle general, kъ krez aчeastъ formalitate instilъ; — am înkredere în onorsl Domnslsĭ kolonel, шi ssnt foarte seksr kъ ns a adъogat nimik.

— Ba ns, ns, poate ka eš sъ te fi 'nцeles rъš; — шi dedъ чitire snsĭ akt kare kuprindea tot interogatorsl чe 'ĭ-se fъksse seara.

— Aчeste ssnt respsnssrile Dsmitale Domnsle? — îl întrebъ generalsl.

— Da; — respsnse Паsl.

— Stъrseшtĭ în aчeastъ neferiчitъ tъgъdsire?

— Stъrsesk.

— Ns aĭ a mъrtsrisi niчĭ a adъoga nimik?

— Ns am niчĭ a mъrtsrisi, niчĭ a adъoga nimik.

— Te-aĭ gъndit bine la чele чe'цĭ-a zis kolokolonelsl Daragan asearъ?

— M'am gъndit, шi ns am a maĭ ziчe nimik, — ns stiš nimik.

— Te poцĭ re'ntoarчe în înkisoarea Dsmitale.

Паȣl salȣtъ шi eшi. — La ȣшe gъssi ofiцerȣl шi kazaчiĭ; — el ĭĭ ȣrmъ шi reintrъ iar în kamera kare'ĭ serveа de închisoare.

— Akȣm soarta mea e otъrъtъ îшĭ zise Паȣl; — voiȣ fi dat пroformа în jȣdekatъ, шi пoĭ-mъĭne поate se va sfъrшi kȣ viaцa mea.

Fie voea ta îmпlinitъ Dȣmnezeȣle!

*

* *

El шezȣ aшa singȣr пroaпe o orъ.

Dȣпъ o orъ ofiцerȣl kare'l arestase, veni în kamera sa kȣ o xъrtie în mъnъ.

El se aпroпie de Паȣl шi'ĭ strъnse mъna.

— Am bȣkȣria de a'цi anȣnцa Domnȣle kъ eшtĭ liber; — ĭĭ zise ofiцerȣl.

— Liber?

— Kȣ totȣl liber; — liber sъ mergĭ ȣnde veĭ voi, шi am ordin sъ'цĭ redaȣ шi toate xъrtiele Dȣmitale.

— Nȣ înцeleg aчeasta, — asearъ kolonelȣl Daragan mъ ameninцa de moarte, шi akȣm îmĭ sпȣĭ kъ sȣnt liber?

— Asearъ kolonelȣl Daragan voea sъ te 'ngrozeaskъ, dovadъ kъ eшtĭ liber, iatъ'цĭ xъrtiele.

— Îцĭ mȣlцȣmesk, — îцĭ mȣlцȣmesk Domnȣle, nȣ nȣmaĭ d'aчeastъ bȣnъ noȣtate de kare bъtrъna mea mȣmъ te va iȣbi, dar шi de interesȣl чe'mĭ-aĭ arъtat de erĭ пъnъ akȣm.

Паȣl îшĭ revizȣi xъrtiele, ĭĭ liпsea dramȣl lȣĭ Kъrdjealъȣl.

El privi pe ofiцer.

— Înцeleg, — sn kaet, — o piesъ de teatrs, — komisisnea aš oprit'o шi a ars'o; — mslцsmeшte kъ aĭ skъpat ks atъt.

— O, шtiĭ Domnsle, sn autor цine la operэl lsĭ ksm цine sn пъrinte la sn kopil. — Fie; — trebse sъ mъ koste шi pe mine ceva. — Aksm o rsgъчisne am sъ'цĭ fak Domnsle, aĭ fost aшa afabil în kъt ns'цĭ pochiš mslцsmi alt-fel de kъt ks reksnoшtinцa mea, sn ofiцer de ssarĭ kare era asearъ aчi, m'a invitat a lsa чeaisls ks dъnssl; — el a fost foarte bsn шi foarte amabil ks mine, te-aш rsga sъ'mĭ spsĭ snde шade шi sъ'mĭ faчĭ шi Dsmneata onorsl de a veni sъ ieĭ чeaisl la mine astъ searъ ks dъnssl.

— Îl voiš gъssi eš шi voiš veni ks dъnssl.

Пasl strъnse mъna ofiцerslsĭ, îшĭ lsъ xъrtiele шi se repezi pe skarъ, jos îl aшtepta o birje.

El se arsnkъ în birje шi se dsse drept akasъ.

Msma sa îl aшtepta.

— Liber! — strigъ el ksm o vъzs, — liber, ssnt liber.

Шi se arsnkъ în braцele msmeĭ lsĭ kare plъngea de bsksrie шi îl akoperi de sъrstъrĭ.

*

*   *

Seara era la Пasl adsnatъ toatъ jsnimea Bsksreшtslsĭ, toцĭ amiчiĭ lsĭ шi чeĭ doĭ ofiцerĭ de ssarĭ шi de kazaчĭ.

Паȣl le повesti la toцї че se пetreкȣse, le чiti testamentȣl sъȣ, шi le спȣse toate impresiȣnele lȣї.

La doȣъ ore dȣпъ mezȣl nопцeї lȣmea era înкъ la dъnsȣl.

Пentrȣ ъntъia oarъ în doї anї Паȣl fȣ infidel memorieї Паȣlineї; — пentrȣ ъntъia oarъ în doї anї Паȣl ȣїtъ sȣvenirea eї.

XI.

Încă o durere.

Areslarea lȣĭ Паȣl, era ȣltima emoцiȣne че пȣtȣse sъ'нчерче inima sdrobitъ a mȣmeĭ lȣĭ.

Ачеastъ emoцiȣne fȣ ȣltima isbire kare o sfъrшi.

Ea desvъlȣisse пrea mȣlt kȣragiȣ, — пrea mȣltъ energie, — o tъrie че kovъrшa toate пȣterile eĭ.

Пeste kъte-va zile ea kъzȣ bolnavъ.

Ȣn medik imbeчil, kare treчea atȣnчĭ шi treче înkъ шi azĭ пentrȣ ȣnȣl din mediчiĭ чeĭ marĭ în Romъnia o пъчelъri.

În treĭ zile iĭ aпlikъ maĭ-zeчĭ de liпitorĭ шi oпt-sпre-zeче ventȣse.

Ea nȣ maĭ avea sъnge.

În oпt zile ea sȣkombъ ȣneĭ boale de slъbiчiȣne, шi se stinse пȣцin kȣ пȣцin ka o lamпъ kare nȣ maĭ avea ȣnt-de-lemn.

Паȣl lȣkra în kaмera lȣĭ, — toцĭ ziчeaȣ kъ mȣma sa era maĭ bine.

Sъrmanъ mȣmъ! — ea avȣsese ачea lȣчiditate ameliorъtoare пe kare o adȣче aпroпierea morцeĭ, шi nimenĭ nȣ ghiчise ачeastъ fatalъ пrevestire a maĭ binelȣĭ.

La treĭ ore dȣпe mezȣl zileĭ; — ralȣl înчeпȣ.

Servitorȣl intrъ.

— Sъ poftiцĭ la kȣkoana 'n kasъ; — ziso el lȣĭ Паȣl.

Паȣl nȣ întrebъ nimik, — kredea kъ mȣma sa îl kiamъ.

Kînd intrъ în kamerъ sȣrora lȣĭ era îngenȣkiatъ lъngъ пat; — silenцiȣl dȣreros al morцeĭ domnea în ačea Kamerъ, o bъtrъnъ servitoare шedea la kaпȣl пatȣlȣĭ eĭ.

Sȣrorile mȣrindeĭ шedeaȣ în ničoare abъtȣte шi пalide la ničoarele eĭ.

Moartea пȣsesse пe frȣntea mȣmeĭ lȣĭ ačea aȣreolъ de пȣritate шi de sъпцenie če fačo пe omȣl onest de treče din o viaцъ 'n čea-laltъ kalm шi fъrъ mȣstrare de kȣцet.

Паȣl merse de 'ngenȣkiъ în silenцiȣ lъngъ sȣrora lȣĭ. Mȣma lȣĭ întoarse kъtъrele eĭ sпre dъnsȣl; ele maĭ strъlȣčirъ o datъ; bȣzele eĭ se 'mпreȣпarъ în ȣn sȣrъs шi mъna eĭ se пȣse kȣ tandreцъ пe kaпȣl lȣĭ.

El simцi ačea mъnъ iȣbitъ ъnghецъndȣ'ĭ krestetȣl kaпȣlȣĭ, o lȣъ kȣ venerацiȣne, o sъrȣtъ, шi пȣse frȣntea lȣĭ пe dъnsa.

Ea inčerkъ a ziče ȣn kȣvъnt de ertare шi de bine-kȣvъntare, dar kȣvъntȣ 'ĭ eksпirъ пe bȣze, шi bȣzele 'ĭ stъtȣrъ iar în ȣn sȣrъs dȣlče шi matern.

Aпoĭ fъkȣ ъnkъ o sforцare dar ea nȣ avȣ пȣterea a se arъdika; — sȣrora lȣĭ se skȣlъ čea d'întiiȣ, ea iĭ lȣъ kaпȣl kȣ amъndoȣъ mъĭnile шi o sъrȣtъ de treĭ orĭ пe obraz, aпoĭ veni rъndȣl lȣĭ Паȣl, ea îĭ lȣъ assemenea kaпȣl kȣ amъndoȣъ mъĭnele îl sъrȣtъ de treĭ orĭ; — шi ka шi kъnd moartea пȣ

aшtenta de kъt darea aчestorȣ ȣltime sъnte sъrȣtъrĭ ca nȣ maĭ fъkȣ niчĭ o miшkare.

Sȣrorile eĭ începȣrъ a џipa, sȣrora lȣĭ Пaȣl arȣnkъ ȣn rъknet шi kъzȣ leшinatъ пe пarket; — Пaȣl rъmasse în пiчoare fъrъ a пroferi ȣn kȣvъnt.

Kȣm fъkȣse kȣ kъџĭ-va anĭ maĭ înainte пentrȣ tatъl sъȣ, fratele чel maĭ mare; — ast-fel astъ datъ el se aпropie, maĭ îngenȣkie o datъ, iĭ sъrȣtъ mъĭnile шi 'i le împreȣnъ шi 'ĭ înkise okiĭ.

Rȣdele, amiчiĭ, lȣarъ пe mъtȣшele шi rъdikъ пe sȣrora lȣĭ Пaȣl.

El rъmase împietrit lъngъ patȣl de moarte al eĭ, nimenĭ nȣ îl пȣtȣ miшka de akolo; — пrivirele lȣĭ staȣ aџintite asȣпra aчeluĭ kadaver iȣbit, шi sȣspinele se'пekaȣ în пeпtȣl lȣĭ ka nodȣrĭ kare 'ĭ oпreaȣ respiraџiȣnea.

A treia zi mȣma lȣĭ Пaȣl era depȣsъ lъngъ soчiȣl eĭ în aчela'шĭ mormъnt, пreoџiĭ ъntonaȣ veшnika eĭ пomenire, шi Пaȣl askȣlta stȣпid fъrъ a ъnџelege nimik aчele imne lȣgȣbre de ȣitare a tot чe iȣbimȣ пe пъmъnt.

— „O akȣm nȣ maĭ am nimik kare sъ mъ lege de пъmъnt,“ ziчea Пaȣl.

— „Tatъ, amantъ, mȣmъ; — чe 'mĭ maĭ remъne mie!

Шi ȣn чe în inimъ îĭ respȣndea; — „ȣn destin de lȣпte шi de sȣferinџĭ.“

*

* *

Шase zile dȣпъ aчeasta Пaȣl lȣъ kopilȣl fra-

telȣĭ sъȣ̆ пe kare'l kreшtea mȣma lȣĭ, шi пlekъ la Brъila ȣnde se 'пbarkъ.

Aerȣl, drȣmȣl, obosirea, maĭ rъkori пȣцin ideele lȣĭ шi ĭĭ maĭ întъrirъ kȣragiȣl, el пrivea ачel kopilaш, ачea kreatȣrъ inoчentъ kare'ĭ sȣrъdea, шi'шĭ ziчea: — „maĭ am înkъ o misiȣne de 'пlinit.“

*

* *

Nimenĭ nȣ 'шĭ пoate ъпkipȣi kȣm se strъnge inima omȣlȣĭ de o imпresiȣne tristъ, dȣreroasъ, amarъ kъnd пъrъseшte цъrmȣrile пe kare a kopilъrit, mormintele челor че a iȣbit, шi kъnd пrivirele lȣĭ s'afȣndȣ̆ în sпaцiȣ̆ ka sъ le kate, sъ le maĭ zъreaskъ odatъ, шi sȣfletȣl lȣĭ sъ le maĭ mȣrmȣre ȣn kȣvъnt de iȣbire ъnkъntъtoare.

El rъmase пe пȣntea vaporȣlȣĭ, — okiĭ lȣĭ se kȣfȣndaȣ̆ în sпaцiȣ, kъtъnd sъ vazъ înkъ lokȣrile ȣnde trъise, ȣnde iȣbise, ȣnde sȣrъsese feriчirilor, шi ȣnde vъrsase lakrimĭ amarĭ asȣпra dȣrerilorȣ̆ desпъrцireĭ. — Vasȣl înainta kȣ rapiditate шi în kȣrъnd vederele lȣĭ пierdȣrъ ачele lokȣrĭ skȣmпe sпre kare sbȣra sȣfletȣl sъȣ̆.

O oftare îndelȣngъ шi sfъшietoare se 'пekъ în пeptȣl sъȣ̆, el kъzȣ пe bankъ, îшĭ akoпeri figȣra kȣ mъînile, înчeпȣ sъ sȣsпine шi lakrime arzъnde skъldarъ obrajiĭ lȣĭ пalizĭ шi obosiцĭ de sȣferinцъ.

Sfъrшitȣl пъrцeĭ 1-iȣ̆.

PARTEA II.

STREINATATE ŞI STUDIU.

I.

LA PARIS.

Aŭ trecut duoĭ anĭ.

Noĭ gъsimȣ akȣm пe Пaȣl în Пaris în o kamerъ de stȣdent din ȣliцa St. Jacques.

Nȣ kъ el nȣ ar fi пȣtȣt lokȣi în ȣn lok elegant шi bogat al mȣseleĭ de Antin; — nȣ kъ el era sъrak шi kъ neчesitatea îl kondȣsesse în aчea пarte întȣnekoasъ a kaпitaleĭ чivilisatъ.

Пaȣl avea treĭ miĭ galbenĭ venit пe an, — eпitronia чe se 'nfiinцase asȣпra avereĭ lȣĭ în Romъnia, îĭ trimitea regȣlat tot venitȣl sъȣ; — nȣ era dar miseria kare'l silise a lokȣi în ȣliцa St. Jacques.

La sosirea sa el a gъsit în Пaris ȣn vekiȣ amik шi kamarad de kolegiȣ al sъȣ; — Vasilake, era stȣdentȣl Boem kare trъia zi kȣ zi, neпrevъzъtor de mъĭne, kъntъnd miseria, ъnkъlzindȣ-se kȣ kaietele de stȣdiȣ пe kare le arȣnka 'n fok kъnd se

sfъrшaȣ kъrbȣniĭ de пъmъnt, mъnkъnd kȣ doȣъzeчĭ solde пe zi, плъtindȣ'шĭ termenȣl din пrivaцiȣnĭ, шi rъzъnd de sъrъчia lȣĭ.

*

*   *

Ajȣns în Пaris, Пaȣl trase la otelȣl de Bade, пe Bȣlevardȣl Italienilorȣ.

În Пaris kъnd soseшte ȣn Romъn îl aflъ тoцĭ чeĭ-l-alцĭ în datъ; — sosirea se faчe eveniment п'între komпatrioцĭ.

Toцĭ venirъ sъ'l vazъ; — el aȣzise vorbind de Vasilake ka de ȣn jȣne vesel шi stȣdios, — legъtȣrĭ de intimitate kȣ vekiȣl sъȣ kamarad eraȣ maĭ natȣrale de kъt kȣ or kare altȣl; — aшa dar el se legъ kȣ Vasilake.

Пaȣl avea banĭ kȣ dъnsȣl.

Vasilake se 'nsъrчinъ sъ fie Чiчeronele sъȣ în Пaris, шi întrodȣktorȣl lȣĭ în lȣmea stȣdioasъ.

Întъia zi eĭ mъnkarъ la Véfour.

Véfour, Very, les Frères, Provençaux, sȣnt kȣriositatea streinilorȣ, шi idealȣl stȣdentȣlȣĭ; — kъnd ȣn stȣdent ajȣnge sъ пoatъ mъnka la Vefour, aчela a trekȣt rȣbikonȣl miserieĭ; — toцĭ чeĭ-lalцĭ kari îl vъdȣ îĭ arȣnkȣ o kъtare de invidie шi de dorinцъ шi îl пriveskȣ ka пe ȣn Nabab imпrovizat.

Kъnd eшirъ de la пrъnzȣl kare kostase пe Пaȣl шase-zeчĭ franчĭ; — Vasilake rъmъsese kȣ o skobitoare de dinцĭ în mъnъ, шi îшĭ пrъnъdea dinцiĭ.

Ȣn stȣdent, ȣn kamarad al lȣĭ Vasilake treкȣ пe akolo. — Vasilake ĭl опri.

— Bȣnъ zioa, — ȣnde mergĭ tȣ?

— Mъ dȣk la mъtȣшcmea([1]) пънъ este înkъ timп sъ denȣiĭ пaketȣl aчesta.

Пaȣl kare nȣ înцelegea înkъ semnifikarea kȣvъntȣlȣĭ mъtȣшe, deskise okiĭ marĭ шi пrivi пe stȣdent kȣ kȣriositate.

Vasilake sȣrъse.

— Inȣtil; — ĭĭ zise Vasilake; — чe'цĭ trebȣeшte?

— Чe fel чe'mĭ trebȣeшte? — îmĭ trebȣeшte zeчe franчĭ akȣm ad momentum, lasъmъ kъ se'nkide mъtȣшemea.

— Kȣm se'nkide mъtȣшa dȣmitale Domnȣle? — întrebъ Пaȣl.

— Чe nȣ шtiĭ, e ora la kare mъtȣшemea se 'nkide, sȣnt aпroaпe шase, nȣ maĭ este de kъt o singȣrъ sȣkȣrsalъ kare maĭ stъ deskisъ пънъ la timпȣl aчesta.

Пaȣl bolovъni okiĭ шi maĭ marĭ, — el nȣ 'nцelegea.

Vasilake înчeпȣ a rъde.

— Цineцĭ bȣlendrele, zise el stȣdentȣlȣĭ; — dъ'mĭ treĭ-zeчĭ franчĭ; — adъogъ el întorkъndȣse kъtre Пaȣl kare bъgъ mъna în bȣzȣnar шi skoase doĭ Lȣi-d'orĭ.

Vasilake bъgъ ȣnȣl în bȣzȣnar шi 'ntinse пe чelъ-lalt stȣdentȣlȣĭ

([1]) Kȣ ekspresiȣnea de mъtȣшъ stȣdenцiĭ în Franчia kȣalifikъ mȣntele de Piété ȣnde'шĭ пȣnȣ lȣkrȣrile amanet.

— À charge de revanche, — zise el stsdeutslsĭ.

— Mъre; — rъsnsnse stsdentsl lsъnd Lsissl de asr, — dar ksm vъz eŏ aĭ ajsns la marginele Ilaktolslsĭ, ui îųĭ adъnчezĭ labele în isvor.

— Пaktolsl e renrezintat în fiinųa snsĭ vekiŏ amik ui kamarad ne kare 'ųĭ-îl nrezint; — îĭ zise Vasilake: — Пasl tъnъr, bogat, ui foarte sniritsos.

— Dosъ ksalitъųĭ nreųsite ks desъvîruire; — resnsnse stsdentsl strъngъnd mъna lsĭ Пasl.

— Dakъ Domnsl voeuite sъ ne fakъ nlъчerea a ne însoųi, amŏ fi ks toųiĭ, zise Пasl.

— Ks чea maĭ mare bsksrie; — dar vezĭ niчĭ o datъ o feriчire ns noate fi komnlektъ; — чe sъ fak ks naketsl? — ns vъ noчiŏ însoųi ks dъnssl.

— În adevъr, — sъ fiĭ al draksl sĭ ks naketsl tъŏ, dakъ ns aveaĭ aчest neferiчit naket era sъ fimŏ ks toųiĭ, amŏ fi netreksl o searъ de minsne; — dar чe idee întsnekoasъ aĭ avst sъ nleчĭ ne sliųele Пarissl sĭ ks naketsl la ssnųioarъ, nare kъ euĭĭ sn porte-faix.

— Bravo, — nare kъ stiam eŏ kъ o sъ'ntîlnesk o nrovedinųъ kare sъ'mĭ întinzъ ssb fiinųa snsĭ kamarad dosъ-zeчĭ franчĭ.

— Dar nimik maĭ suor; — zise Пasl, însoųimŏ ne Domnsl nъnъ la loksinųa sa, îuĭ lasъ naketsl, ui anoĭ mergemŏ.

— Aferim! sъ mergemŏ tokmaĭ la sliųa St. Jacques kъnd toate teatrele ssnt ssb nassl nostrs.

— Aua dar mergemŏ la teatrs? — întrebъ stsdentsl.

— Da, astъ searъ ssntemŏ ksm se kade, — resnsnse Vasilake: — ssntemŏ gentlemenĭ, lъssъmŏ

nebѕniile пentrѕ mъîne; — dar o idee maĭ пraktikъ, sъ treчemѕ lъngъ Sena ші sъ arѕпчĭ пaketѕl înпъѕntrѕ.

— Idee strъlѕчitъ, dar fiind kъ 'n Sena nѕ voiѕ gъssi o balenъ kare sъ'l џie în пъntiчele sale, nѕ o voiѕ ѕrma rъsпѕnse stѕdentѕl.

— A! am gъsit; — strigъ Vasilake; — Пaѕl tot trebѕe sъ meargъ п'akasъ, mergemѕ împreѕnъ, ші laшĭ пaketѕl la dъnsѕl, mъîne îl ieĭ.

Toџĭ aпrobarъ ideea aчeasta ші merserъ la otelѕl de Bade.

Stѕdentѕl se nѕmea Denville, el arѕnkъ пaketѕl пe ѕn fotoliѕ, Пaѕl regѕlъ kъte-va lѕkrѕrĭ п'in kamerъ.

— Dar dѕпъ teatrѕ чe faчemѕ? — întrebъ stѕdentѕl, mergemѕ akasъ aша kѕ stomakѕl gol.

— Ba nѕ; — zisse Vasilake ші dakъ Пaѕl voeшte eѕ am o idee.

— Manifestъ idea, o înџelentѕl meѕ Mentor; — resпѕnse Пaѕl: — deklar de akѕm kъ пriimesk or чe idee.

— Eĭ bine ideea mea se rezѕmъ în o koalъ de xъrtie пe kare o sъ skriѕ în ѕn stil înalt Ernestineĭ.

— Ernestineĭ, — strigъ stѕdentѕl: — dar eшtĭ nebѕn; — чe nѕ ѕitĭ kъ Ernestina a fѕgit amorѕrile kare se mѕrit kѕ foamea ші пrivaџiѕnele, a desertat modesta'ĭ lokѕinџъ ші s'a korkѕџat dѕsъ пe aripele ѕnѕĭ banker gros în bѕrtъ ші gros în пѕngъ пe înъlџimele kѕartierѕlѕĭ Breda.

— Чe naif eшtĭ? — îџĭ închipѕeшtĭ kъ ea пe-a ѕĭtat; — din kontrъ ea va veni kѕ чea maĭ mare bѕkѕrie; — ka пъsъrelele kare sborѕ tot d'aѕna

спre lokвrile пъръsite, — хъrtie, — imaginaцiвnea meя ferbe, ші simц къ o съ kompвiš вn kan d'oпeр.

— Съ vedemš; — iatъ хъrtia червтъ.

Vasilake se пвse în faцa skriitoriвlвĭ, lвъ kondeiвl în мънъ, se gъndi kъte-va momente апоĭ înчепв a skri fъrъ a se maĭ opri пънъ se sfъrші biletвl; — kъnd пвsse чea din вrmъ literъ el чiti:

„Ilвstrъ Хвri a paradisвlвĭ Maxomet.

„Astъ searъ de la doвъ-spre-zeче ore înainte, „adikъ azĭ-noapte, mare ші strъlвчitъ reпrezintare „însoцitъ de вn sвпe kare ші el va fi însoцit de „vinвrĭ streine, de шamпanie ші de likeвrвrĭ în вn „kabinet la „Caffé Anglais," — ilвminare orbitoare, „paktolвl va kвrge în вnde aвriĭ, programвl este „imitat din analele gъsite în Jocqey club ші мън-„karea чea maĭ ekskisъ variatъ prin kъntече, rъ-„sвrĭ, ші kвvinte frвmoase, чeĭ че'шĭ vorš simцi „kвragiвl ші imaginaцiвnea vor eksala вn spitsch([1]) „asвпra prodвчerеĭ porвmbвlвĭ în Romъnia ші se „va eksiba вn lвkrв foarte kвrios de въzвt вn sel-„batek чivilisat, вn prinц пabab Romъn, akвm sosit „în keltвirele materiale ale kъrвĭ пoĭ vomš faче „keltвirele spiritвlвĭ nostrв.

„Eшtĭ invitatъ o sвperbъ divinitate a kвartie-„rвlвĭ Breda.

„De ші înkъ varъ, dar pentrв raritatea fan-„tвlвĭ va lвчi вn fok monstrв în шemine вnde vomš „arвnka пe aчel kare va avea prostia de a spвne „o prostie.

„Regiпъ a inimelor bъпoase съ пв kвm-va съ

([1]) Diskвrs.

„viĭ singѹrъ; rekrѹtъ orѹ înkъ doѹъ saѹ treĭ natrѹ
„dar чel nѹцin doѹъ divinitъцĭ ka tine; — шi o
„kaleaskъ elegantъ e la disnoziцiѹnea maiestъ-
„цeĭ tale.

„Trъiaskъ veselia шi vinѹrile чele delikate!

— Iatъ ѹn bilet kѹm tѹ kare aĭ skris lѹkrѹrĭ frѹmoase în nrosa Romъnъ, nѹ aĭ gъndit niчĭ o datъ sъ skriĭ; — a! a! sѹntemѹ maĭ ferikaцĭ în înъlцimele kѹartierѹlѹĭ Latin шi

Vivat stѹdentѹl!

Paѹl kemъ ѹn servitor din otel iĭ zise sъ gъseaskъ o kaleaskъ kѹ kirie шi 'ĭ dete biletѹl ordonъndѹ'ĭ sъ lasse шi biletѹl шi kaleaska la Ernestina.

— Sъ nѹ kѹm-va sъ ѹiцĭ livrea, — strigъ Vasilчke; — akѹm amiчiĭ meĭ eѹ merg sъ komand sѹneѹl, voĭ mergeцĭ la teatrѹ vъ gъsesk akolo.

*

* *

Peste o orъ eĭ eraѹ în o loje de avant sчenъ la teatrѹ Montansier шi Paѹl îшĭ цinea inima kѹ mъna rъzъnd de farsele lѹĭ Ravel, de figѹra lѹĭ Hyacinthe шi de kontorsiѹnele lѹĭ Grassot.

Dѹnъ teatrѹ eĭ merserъ la Caffé Anglais, akolo intrarъ în ѹn kabinet чe reservase nentrѹ dъnшiĭ.

Paѹl rъsesse atъt de mѹlt în kъt nѹ se maĭ îndoia kъ va nѹtea netreчe.

— Na; — zisse Denville, — nѹ'цĭ snѹneam eѹ kъ aĭ skris în zadar шi kъ Ernestina nѹ va veni,